2 - Net

नाट्यकवितासंग्रह.

B५ - बळवंत पांडुरंग किर्लोस्कर.

(सन १८८९)

व. पां. किर्लोस्कर
नाट्यकविता संग्रह.

भाग १ ला.

श्रीगणेशायनमः। पद गणपतीचें, (राग भूप, आदिताल,) गजमूखसुखदाया । सदाशिवत्हदब्जसूर्या । पार्वतीतनया । ॥ ग० धृ० ॥ मनोहरामूर्ती । दाउनिकरीममनोरथाचीसंपूर्ती । सदापदाभयावहातुझीचकीर्ती । सहस्रकरममतमाहरी । बलवंताधाया ॥ ग० ॥ १ ॥ पद शारदेचें (राग काफी जिल्हा, आदिताल, मीझुरतें अंतरी, या चा०) विधितनयेपावगे । बहुनिगमविनुतशशिधवलसुमतिसती । सदयेधांवगे ॥ वि० ॥धृ० ॥ चरणकमलतवसुरगणसेविती । आदीमायातूंसरस्वती । कुशलाहीतवनुतिसतकथ । देभजनींभावगे ॥ वि० ॥ १ ॥ दयामेघतूंवळतांहोती । मूकहीवक्तेपंगूलंघिती । महानगिरीसअंचेतूंभव । जलनिधिचीनावगे ॥ वि० ॥ २ ॥ मोरावरीबैसोनिविराजित । कनकनूपुरेंविणावाजत । येईनयनसुखवायातूं । बलवंतामायगे । वि० ॥ ३ ॥

आख्यान श्रीकृष्ण पारिजातक.

पद (ताल बिलंदी, धीरासरसीजाशरसुंदरा, या का० प० चा०) सुरवराशिववंदीला । आधी ॥ धृ० ॥ दीनमुखयदभक्तमुखसुख-

राहिलानचपाहिला । ह्मणुनिकविनिर्धास्तहोई । चिंतुनीतवपावला ॥ सु० ॥ १ ॥ दानवारी श्रीहरीचावर्णिलाबहुगाइला । चित्रमहिमासत्यभामारुक्मिणीप्रियजाहला ॥ सु० ॥ २ ॥ दुष्ट दांभिकयूथनिधिआजिआटिलाअतिशोषिला । निद्यरसरत्नांकरीबलवंतकुंभजखवळला ॥ सु० ॥ ३ ॥ पद (ताल आदीधूमाळी, जयश्रीरमणाभवभय० याचा०) विधिमुखसुरनुतयदुकुलपंडितमंडनमंडितअवहारी । द्वारावतिसदनांताविराजेभक्तराजसुरसुखकारी ॥ धृ० ॥ रत्नखचितमंटपींसुशोभितसिंहासनींबैसलाहरी । कनकमंचविस्तिर्ण सभोंवतींयादववरझुलतातवरी ॥ सुंदरसेवकबहुतउभेतेछत्रचामरेंधरुनिकरीं ॥ वैकुंठाधिपमाधवशोभेबलवंताचाकैवारी ॥ वि० ॥ १ ॥ ओंवी ॥ ऐशाआनंदसमयांत । कृष्ण बैसला असतांसभेंत । तोंब्रह्मवीणावाजवित । नारदमुनीपातला । ॥ १ ॥ पद ॥ (तालआदीधुमाळी, धन्याकिरीटीकुंतिसुत ० याचा०) धन्यादिवस आजिवर्णूकाय । संताचेपाय । देखीलेतेसुखनसमाय । ब्रह्मांडींमाय ॥ धृ० ॥ आळशावरीवाहेगंगा । त्रयतापभंगा । तैसेंतुह्मींउद्धरीलेंजगा । दर्शनेंचीहोय ॥ १ ॥ सकलहीमंगलेंआजिझालीं । व्रतपर्वेंघडलीं । सकलहीतीर्थेंस्नानेंफळासिआलीं । पातकेंगेलीं ॥ २ ॥ एकाशिवरामीधन्यझाला । नबोलवेबोला । पुर्वसुकृतठेवाफळासिआला । सत्संगघडला । ॥ ३ ॥ ओंवी ॥ नारदआल्यापासूनी । सुवासभरलासभास्थानीं । कृष्ण आश्चर्यहोवोनी । हस्तजोडोनीपुसेतो ॥ १ ॥ पद,

(तालआदी, धुमाळी, शारदेदासकामदे याचा०) नारदा । सकलतोषदा । पुसेंतेंवदा । धरिनहेपाय । आजचारंगमजदंगकरितसेहाय ॥ १ ॥ हावास । फुलाचाखास । दाखवायास । कसेंतेंकाय । ममचित्तवृत्तितल्लीनहोतिमुनिराय ॥ २ ॥ बहुगोड । फुलाचीजोड । नसेजिसतोड । द्यावीहान्याय । बलवंतपरीतल्लिनादीनमीहोय ॥ ३ ॥ पद (रागकालंगडा, तालआदी, सत्यभामावदकाय, याचा०) मुनिनारदनारायणवाणी । ऐकुनीहांसेपिटीपाणी ॥ धृ० ॥ कितिउत्सुकहोसीगोपाळा । मनुजापरीकरसीयालीला । तवअंतनलागेनिगमाला । आनंदेंनयनींयेपाणी ॥ मु० ॥ तुजसाठिंचआणिलेंकुसुमाला । नरलोकींदुर्लभसुरपाला । इंद्रानेंहेंदिधलेंमजला । तुजवांचुनियोग्यनयाकोणी ॥ मु० ॥ ॥ २ ॥ प्रियभामाआहेजीतुजला । द्यावेंहेंप्रितीनेंतिजला । हरिकरींदेमुनिपुष्पाला । कलहप्रियतद्बलवत्करणी । मु० ॥ ३ ॥ पद, (तालधुमाळीआधी, चाल साधी लावणीची) रुक्मिणिआदिसुंदरी । चकाकेविजाचिनिजमंदिरीं । धृ० । पदींनूपुररुणझुणकरी । अंजिरीपैठणीवरभरजरी । रत्नांकितनगबहुधरी । आस्य भावधुनीदिपेराविवरी । उरींकंचुकीतटतटकरी । जरीचापदरशोभतोशिरीं । असीभिमकनृपकुमरी । वदेबलवंतमायहीखरी ॥ १ ॥ आर्या, दिधलेंकुसुमहरीनें, रुक्मिणिलाचुंबुनीप्रसन्नमनें । तन्मंदिरींचरतला, परिनारदकृत्यआयकाकानें ॥ १ ॥ पद, (तालआदी, धुमाळी; धुंदतुझ्यांविषयाची, याचा०) चंद्रमुखीसत्राजितकुम-

रीभामारम्याकृती । बसलीसेयदुसती । धृ० । कनकवर्णअंगेंतीं-
काजळीशालूतुनिचमकती । जलधरगतविद्युतचती । वेणीनव्हे-
काळितीनागिणपाठीवरडोलती । हिरकणीचीसुदशोभती । पुर्णह
रीचीमर्जीजिसतिसन्युनवस्तुकोणती । बलवंतकरीतीसनती । चं०
॥ १ ॥पद (रागसिंधभैरवी, तालआदी, बळजोरांकरता०याठुंबरी
चेचा०) हरिहरिवदत । नारदनाचत । हरिभजनींजोरत । कम
लजवरसुत । ह० । धृ० । भामेच्यासदनांत । जावयापाहात ।
कलहलावायायेत । ऋषिवरबलवंत । ह० ॥ १ ॥ **आर्या,** ॥
पूजीनारदऋषिला, बहुआदरकरुनिसत्यभामाती । बोलेऋषिवरमे
त्व, जन्माचीजाहलींकिंगेमाती । श्लोक (कामदावृत्त) नारदा
असेंकायबोलतां । सत्यकींविनोदार्थसांगतां । भाग्यवंतमीहरिस-
आवडे । सर्वनायकातुच्छमजपुढें ॥ १ ॥ पद, (तालबिलंदी,
चलसखेउपवनपाहूं, याचा०) भामेप्रतीमुनीकाथितउदंत । धृ०।
व्यर्थकशालाथोरींवमिरवीशी । हरिशींतूंनससीपसंत ॥ १ ॥पा-
रिजातकुसुमहारेसमींदिधलें । देवोकींतुजभगवंत ॥ २ ॥ रुक्मि
णीलाप्रतीनेंदेई । धिःकारीतुजबलवंत । भा० ॥ ३ पद,
(तालआदि, आजपानीयाभरनयाचा०) आगल्यागोयासवतीच्या
तोंडाबाईगे । कसावशहरीकरूनितीघेईगे । धृ० । निष्ठूरताकर-
ण्यासकायभय । चोरजारमणिलाआहे । कायकरूंमनपोळतभारी
मरणकसेंमजयेतनाहींगे ॥ १ ॥ लटकीप्रीततुझीगोविंदा । पुरे-
आतांकळसाचिजाहला । त्द्दयींविषमुखींसुधाधरिसितूं । चरचर

मानकापीलीकींआईगे ॥ २ ॥ मानाचीपुतळीमीअसतां । साहूं-
कशीयाअपमाना । देउनिविषमजमुक्तकरावें । पडलीमुनीबल-
वंतजाईगे । आ० ॥ ३ ॥ ओंवी, । कलहाचेंबीजलावोनी । प्रस-
न्नजाहलानारदमुनी । गेलाआपणनिघोनी । सत्यभामाशोककरी
॥ १ ॥ गद्य. हायहायहेविधात्याहीगायकसाबकरींदायककशी-
नतत्रपेटलीमज्ञालपटललेखनलेखनी । हेयदुवरिकिशोरचोरजाराशि
खामणीभूसुरारीमर्दना । हेनिखिलचराचरांतर्यामींसकलाद्यशोष-
णजनार्दना ॥ हेजलचरभूचरपशोदानामिशकपटाजितबलीवामना॥
हेसबाह्यंतरकृष्णवर्णमातृरेणुकाशिरच्छेदकमहापातकीजमदग्निनं-
दना ॥ हेरणधर्मशालिवालीप्राणहरणकृतमहाकपटराघवरावणम-
र्दना ॥ कितिवर्णुकितिवर्णुसप्तावतारविरचितकपटसौधाचाअष्टमा-
वतारबलवकळसहा ॥ १ ॥ पद, (तालआदि धुमाळी, चाल,
खरीझालीदृष्टमाझ्या,याचा०)रेदेवाकायझालेंमाझ्याह्याराणीला।
धृ० । जळोबाईआगलागोत्यामुनिच्यावाणिला । संतापेंताडुनीयां
क्षत आलेंपाणिला ॥ डोळेतेरडुनिसुजलेआकांतमांडिला ॥ रे० १
पद, (रागखमाज, तालआदि, राहीनागोविंदराधे, याचा०)नको
नकोनकोमातिजगींवांचणें ॥ दूते. ॥ धृ० ॥ पुष्पसेजकांटेजणताप-
विवसंतभानू ॥ आंगरागहाकृशानू ॥ पोळविहेंचांदणें ॥ न० ॥ १
तप्ततैलवत्कोकिला ॥ त्रासवितीयाश्रुतिला ॥ मंदवायूरिपूहिला ॥
पुरेयेथेंनादणें ॥ नको० ॥ २ ॥ हारतुझीप्रीतीखरी, तिक्ष्णसाख-
रेचीसुरी ॥ बलवंताशिरउरीं । जळोबाईहेंजिणें, नको० ॥ ३ ॥

पद, (रागआनंदभैरवी, तालआदि,) मजकांहींसुचेनाकसेंकाय-करूं ॥ धृ० ॥ मनपोळतसेकितीधीरधरूं ॥ हदु:खकितीतरीमीआवरूं ॥ याशोकसागरींसखेकेंवितरूं ॥ चाल, कायविहीरीमाजी-पडूं ॥ गिरीवरुनीउडूं ॥ कितीरडूं ॥ मज० ॥ १ ॥ हामंचबघुनी ममदेहजळे ॥ हेभोगनव्हतहींरोगफळें ॥ गतजान्मिचिराजितपाप बळें ॥ चाल, ॥ कशीजनांतमुखदाऊं ॥ वनांतकींजाऊं ॥ विषास खाऊं ॥ मज० ॥ २ ॥ सवतानेंसुवैराचिसाधीयलें ॥ आश्रूनेंकराधुऊंलावियलें ॥ ममसौख्यानिधीसहीआटविलें ॥ चाल ॥ सुबलवंत सवतिस ॥ अनंतकरितोष ॥ देतेअसुस ॥ मज० ॥ ३ ॥ पद, (तालबिलंदी, बेळगागबंतुबिडल्ला, याचा०) हाहाहेकृष्णमुकुंदा तुजयोग्यअसेकांहेगोविंदा ॥ धृ० ॥ कपटीकठोरमनाचा ॥ मजठाऊकपाहिल्यापासुनीसाचा ॥ असतानावरसाचा ॥ तंभंगकरिसीराधानियमाचा ॥ बहरलुटूनीगोपींचा ॥ विटयेतांत्यांससोडिसीनंदा ॥ हाहा० ॥ १ ॥ गोकुळवासीजनाला ॥ बहुपिडुनिपळसीमगमथुरेला ॥ कुब्जापरिरंभाला ॥ करितांनापावासिनचलज्जेला ॥ मातुळ कंसहीवधिला ॥ तुजव्यर्थभजतीजनसोडूनीधंदा ॥ हाहा० ॥ २ ॥ अभिनवप्रेमकरूनी ॥ मानकापीसीविश्वासादाऊनी ॥ आनंदशिखरींनेऊनी ॥ ढकलीसीमजरिपुपरीकांतेथुनी ॥ नावडतीतरीविपिनीं ॥ त्याजिलीनचसुबलवदानंदा ॥ हाहा० ॥ ३ ॥ पद, (तालआदि-माझ्याशिरींचेंछत्रपवित्र, यालावणीचे चालीवर) पुरेकरास्वामिणी तुमचाविलापपाहवेना ॥ कोमलपल्लवमृदुतनुत्रासंतेमजपाहवेना ॥

धृ० ॥ दुःखबघुनिबहुपिंजऱ्यांतीलयाशुकमैनारडती ॥ उद्यानांतिलसरस्तटींतेहंसहीआरडती ॥ मोरसमोरीनृत्यसोडुनीधरणीवरपडती ॥ उपवल्लीवरुनिझरारापुष्पेंतींझडती ॥ व्याकुळजाहलांपुरेतुझ्ा तोतोलहीधरवेना ॥ कुसुमशय्यानितरीशयनकराध्यामनबलवत्कवना ॥ पुरे० ॥ १ ॥ ओंवी, ॥ सापत्नमत्सराचाअनळ ॥ भडकलाभामाहोयविव्हळ ॥ पडलीभूवरीनिश्चळ ॥ रुक्मिणितेथेंपातली ॥ १ ॥ झगडा ॥ पद, भाषणरुक्मिणीचें (तालआदि, हरिची भगिनीह्मणेसुभद्रा, याचा०) श्रीहरीमंदिरीं ॥ निजतांसुंदरिरुक्मिणीतोऱ्यानेंआली ॥ भामालोळतपाहुनिभूवरिमर्मवाक्यटोंचुनिवदली ॥ धृ० ॥ कोणअसेगेदासीसांगेनिर्लज्जत्वाचिखाणी ॥ परमभयंकररुपधरुनिहीआलीकोंठुनिडंकीणी ॥ भामाह्मणसीपरिहीऐसी लोळेकैशीपट्टराणी ॥ दूतआणूनिटाकओढुनिदुष्टेचीधरूनिवेणी॥ कृष्णवर्णनागीणाशिरावरपदपडतांकींफुसफुसली ॥ तशिचवताळुनी रुक्मिणीवरतीबलवद्वीजचिकडकडली ॥ १ ॥ पद, (भाषणसत्यभामेचें) कांगेतुझेडोळेफुटले ॥ ह्मणुनेतुलामीनाहींदिसलें ॥ किंवातेथेंवडसवाढले ॥ सवतीरुक्मिणी ॥ १ ॥ हंसीसदनींकागीआली ॥ सिंहिगृहींकांजंबुकिशिरली ॥ शोभासियेथेंतूंगेतसली ॥ सवतीरुक्मिणी ॥ २ ॥ दासीजागेआणीपाणी ॥ शिवलीमजहीचांडाळिणी नाहातेंमीसोडीहिवेणी ॥ स० ॥ ३ ॥ पद, (रु. भा. मा. प. पुढें चालू) कांगेसवतीमींमानवतीरीतीसोडुनिजरीवदसी ॥ बरोबरीचेंभाषणकारिसी ॥ परिसमजेमीतुजदासी ॥ आजवरिहरीनेंब

हुतभोगिल्यानारीत्यांतीलतूंअससी ॥ कोणपुसेसागरांतएकार्थेंबार्चा गणातिजसी । कृष्णरुक्मिणीअसेंचह्मणतीभक्तपहाभजनाकाळीं ॥ ह्मणतीसकलभामाहीपामाखचितमाधवालाजडली ॥ २ ॥ पद, (स. भा. मा. पु. चा.) असोनसोबरोबरी । निर्लज्जेतूंचोरापरी॥ कांगेआलिसमाझ्याघरीं ॥ स० ॥ कधींनव्हेतोमानमिळाला ॥ ह्मणुनीजरितुजतोराआला ॥ नाचेशिरिंघेउनियांहरिला ॥ स० ॥ मजवरीहरिचीपूर्णप्रीती ॥ आहेत्रैलोकींविख्याती ॥ एकापिसंकांम यूरहोती ॥ स० ॥ २ ॥ पद, (रु. भा. मा. पु. चा.) अशुनिकशालागर्वमशालाबहुतविशालापाजळसी ॥ प्रियकरहरिला- कोणअसेगेपहालसूणतंमीतुळसी ॥ विसरहरीचेंदर्शनआतांसरली- पुण्यसचीरासी ॥ रागतुझातुजमधेंजिरेलचिपुष्पासाठींकांरुससी ॥ खोडतुझीबींमोडकरायाजोडहरीनेंमजादिधली ॥ तोडकेशवसनास- फाडकरराडअश्रुनेंभूओली ॥ ३ ॥ पद,)स. भा. मा. पु. चा.) वृध्येंअंगेंगलितजाहलीं ॥ पाहाधवलताकेशींआली ॥ पडूंपाहतीतवदंताली ॥ स० ॥ सहजमंदिरींहरिसांपडला॥ चोरुनिघेउनित्याकुसुमाला ॥ मिरवितआलिसदावायाला ॥ स० ॥ पहामाझीसत्तानरीं ॥ पुष्प मिळालेंतुझ्याकरीं ॥ वृक्षआणविनमाझ्याद्वारीं ॥ सवतीरुक्मिणी ३

आख्यान शुकरंभा संवाद.

पद (रागकेदार, ताल आदी,) सांबचरणसकुमारवंदुनी ।

रचितकथाकवीपरमपावनीं ॥ धृ० ॥ वेदांताब्जविभाकरजाहला। वर्णिनयाशुकयोगेंद्राला । श्रीमद्भागवतोत्तमपहिला । विष्णुचा-अवतारजोमुनी । सां० ॥ १ ॥ सुतमोहेंवनिंव्यासधांवती । शु-कशुकह्मणुनिओरडती । नगपाषाणचीओह्मणती । यत्सर्वा त्म्यापारनजनीं । सां० । २ । तिचकथानाटकरीतीनें । दा-उनितोषिनश्रोत्रमनें । प्ररकयाशीवहोयसुखानें । बलवंताआधा--रहोउनी । सां० ॥ ३ ॥ पद (तालआदी, धुमाळी,) जाह-लिहोमवेळा । व्यासस्ववन्हिगृहीं आला ॥ धृ० ॥ वेदघोषांश-ष्यांचाचाले । सकलवेदिपावकपेटिवले । आज्यधुम्रसौगंधहिसु ठले । हविर्भागपात्रामध्येंभरले ॥ चाल ॥ आणायास्त्रीला । सांगेमुनिबलवंताला । जा० ॥ १ ॥ पद (तालबिलदी, जेव्हां-उन्हाळाआलातेव्हांबाई, याचा०)नवर्णवेदर्दशासतीचौशिणर्लोक त्रिवाणी । द्वादशसमगर्भाचीपीडासाहिलीकाकोणी ॥ धृ० ॥ उदरनगाऱ्यापरिवाढलेंश्वासऊर्ध्वचाले । खालिनपहावेहस्तपाद-तेकाड्यांपरिझाले । सर्वदेहकरटापरिठणकेहस्तधरुनीजाले । पां-डुरतावदनावरिपसरेनेत्रखोलगेले । बहुकष्टेंशिष्यांनींतिजलाआ-णुनिबैसविलें । स्त्रीपीडापाहुनिमुनीनेंखिन्नवदनकेलें । कर्मगती-तुनीचुकलेनसतीविष्णुशूलपाणी । बलवंताच्यानयनींवाहेटपटप-पाणी । नवर्ण० ॥ १ ॥ ओंवी, होमसंपतांसतीबोले । स्वा-मीसोडवापुरेझालें । गर्भनव्हेहेंदैववडवदलें । दुःखकितिसोसूं-मी ॥ १ पद (राग असावरी, तालआर्दी, कविवरमारुताहावंदा

याचा०) गंगेतओटाहो । मजला । पुरेहालहेबहुतपोळलेएकन-
व्हेह्यादुःशमसमसोसित ॥ धृ० ॥ प्राणबहुतआवडतोंमनुजापरिता-
पश्रमजांकिम्नाले । असेवरणसोडायासजलें । भावची खोटाहो ।
चिंतामागेमजकाजजहाली । अमृतविषपरिहोउनिमारी ॥ गं०
॥ १ ॥ तुमच्यादासादुःखलेशनच । परिमरतेस्त्रीपाहाना । कि-
तिमजहूयागहनवेदना । वैरीपोटाहो । येउनिकरि जन्माचीमा-
ती । रत्नदेहकवडीपरिजाहला ॥ गं० ॥ २ ॥ लग्नापासुनिआ-
जवेरीकेले अमर्यादनचरागकरा असोंचिरुनियाकाढाउदरा ॥ सु-
नहानोठाहो । असेवदुनियांनेत्रझांकुनी । बळवंताचीमायपडे-
ती । गं० ॥ ३ ॥ पद, (रागमोहनसावरी, तालआदी,) ऋषि
बहुभगाकुळ । कायवदलेहो ॥ धृ० ॥ पतिअसोनियानसे । तु-
न गगिराजसे । भार्यै । महाआर्यै । युवातिवर्यै । सत्वनष्टले ।
। ऋषि० ॥ १ ॥ सुराशिखोविप्रापुढें । वरूनिहेंबापुडे । पो-
ळे । वचनकेलें । अयशआलें । दुःखसांचिलें ॥ ऋ० ॥ २ ॥
मनेअसोनियाकशी । पातिव्यजुनिचालसी ॥ काळें ॥ रत्ननेलें ॥
दैवफुटलें ॥ बळवंतवोळे ॥ ऋ० ॥ ३ ॥

आख्यान विक्रमचरित्र.

पद. (राग बेहाग, तालआदी,) शिवशंभोतुजलावंदुनिया ॥
रचितोंयारसभरिताकाव्या ॥ धृ० ॥ परमशूररिपुदारुणजाहला ॥

विक्रमार्कनामानृपती ॥ याचकजनचातकमेघचिजोपाळीआनंदेंजगतां ॥ धर्मानवसुखदायक्रीती ॥ सुरहीजपतीज्यासेवाया ॥ शि० ॥ १ ॥ मरणशोकदारिद्र्यादिकेहेपळतीयदेशींनटिकती ॥ भरतययातीदिलिपरघुपरिसाजतसेतीयत्नीती ॥ मस्तकर्तासुखदातासेविती ॥ मांडलिकनृपयाराया ॥ २ ॥ सत्पालणदुष्टाचें शासनव्हायायत्सेवकजपती ॥ जनमानसकमलाविकसायानित्यविराजेयत्कांती ॥ कलकलाजेथेंत्यावसतीवलवंतातेंसुखवाया ॥ शि० ॥ ३ ॥ ॥ आर्या ॥ सचिवासहभूपनिघे, रात्रींतोएकदाफिरायास ॥ कारणसकलजनाचें समजावेंसर्वगुह्यतेंयास ॥ १ ॥ पद, (तालआदाधुमाळी, तसूतसूचीघेउणेंतणी, यालाव०चा०) फिरतफिरततो भूपतीआलाएकाद्विजवरघरा; राहिलाऐकायातेंजरा ॥ भू० ॥ दारिद्र्याचामूर्तीमानपुतळाजणुओतला ॥ कांताकन्येसहदेखिला ॥ दैन्यतापदावोनितदातीतत्कांतासद्गुणी ॥ बोललीपतीलामृदुभाषणीं ॥ दैन्यतमोनाशार्थनिपजला, विक्रमनृपहारवी ॥ दुःखदारिद्र्यानगाचीपवी ॥ जादावात्याआपुलीविद्यादेइलहोप्रियकरा ॥ बहुतधनज्ञातांतन्मंदिरा ॥ १ ॥ दिंडी, दैवज्याचेंचांगलेंअसेकातें ॥ त्यासमंपत्तीसहजहातांयेते ॥ चंडरविकांतीसदेतसर्वा ॥ परीघूकाचीदृष्टिहोतखर्वा ॥ १ ॥ आर्या, विक्रमचरित्रजाहलें ॥ असतेजरीकाविमहान्महीवरती ॥ तत्कन्याबोलेकीं, स्त्रीचरिताचानलेशयाचरितीं ॥ १ ॥ श्लोक, (कामदावृत्त.) भूपचरकलावचनऐकुनी ॥ चतुरकन्यकारूपपाहुनी ॥ ठरविलेंमनींकरुनिवल्लभा ॥ कायदावितेपा-

हुंगुनतिभा ॥ १ ॥ **ओंवी,** विप्रकन्येशींकेलाविवाह ॥ घोरावि-
निनांबांधियलेंगृह ॥ स्त्रियेसीबोलेहेंकारागृह ॥ तुजसाठींचनिर्मिलें
॥ १ ॥ **पद,** (तालआदीधुमाळी, चालसाधी.) विक्रमबोलेकां-
तेकौतुकदावीस्त्रीचरिताचें ॥ विक्रमचरिताहुनिबहुमोठेंह्मणसीअसे
जेसाचें ॥ दुर्गमबंदीशाळेमाजींबारावर्षेंनाचें ॥ एकादिनाचीअवधी
दिधलीफिरेनमनहेंयाचें आतांकारणधैर्याचें ॥ दावीबलबलवंता--
त ॥ १ ॥ **पद,** (रागआनंदभैरवी, ताल, बिलंदी, नीनेदयाळोने
र० या कानडी प० चा०) म्लानवदनबोलेतीबाला ॥ ऐकेनरपा
ला ॥ धृ० ॥ कायतुझासन्नीभपातिपाहुनीयोग्यअसेमजला ॥ थो-
रतुझीक्षात्रियदुसन्याचेंदुःखहरूंभूवरीअवतरला ॥ १ ॥ बालप-
णींबालाचेंभाषणकायअसेमोला ॥ दीनाचीकन्याकरींधरोनीसार्थक
काहेंदीनदयाळा ॥ २ ॥ धेनूपरिनिरुपद्रवीअसतेह्मणूनीहीअब-
ला ॥ खाटीकहोऊनीमारूनकांव्हाभूसुरताराबलवंताला ॥ ३ ॥
॥ **ओंवी** ॥ झालीव्यर्थविनवणी ॥ चाललेंस्त्रिनेत्रांतुनिपाणी ॥ दु-
र्दैवींविक्रमाचीराणी ॥ उदासवाणीशोककरी ॥ १ ॥ **पद,** (ता-
लआदी,धुमाळी, चालसाधी.) कासयाबोललेंदेवा ॥ कांमाझींच-
ळलीजिव्हा ॥ एकांतवासनचठावा ॥ यावयींकसाकरमावा ॥ हा-
जाचकसासोसावा ॥ कांछळसीरेदुर्दैवा ॥ **चाल,** जगदीशाकरितें
धात्रा ॥ सत्वरपावा ॥ कोपनकरावा ॥ बलवद्यावा ॥ धरिलाचदी
नतारावा ॥ १ ॥ **आर्या** ॥ अबलासावधहोउनि, धैर्यधरिमनींउ-
पायशतयोजी॥कूष्मांडबीजघेउनि, बसलीशिबिकेंतजाहलीताजी ॥

॥ १ ॥ **ओंवी** ॥ करोनिकुष्मांडसाधन ॥ शिकलीमायाजलींत-
रून ॥ ऋतुमतीजाहलीजाणून ॥ पितृगृहाप्रतिआलीपै ॥ **आर्या** ॥
गुप्तपणेंसोहाळा, झाल्यावरिगुह्यहेतुसाधाया ॥ पितरानुमतेंभूपा,
वेषांतरघेइहातदावाया ॥ १ ॥ **पद**, (रागजोगी, तालआदि धु-
माळी, चालसाधी.) होउनिबैरागीनारी ॥ बैसलीवाड्याशेजारीं ॥
॥ धृ० ॥ कटीसूत्रींकौपिनाविराजे ॥ मालाशोभेकरीं ॥ हो० ॥ १ ॥
भस्मलिप्तगात्राराघेई ॥ कृष्णांजिनसुंदरी ॥ हो० ॥ २ ॥ पायींपा-
दुकाचटचटवाजवी ॥ चिमटाकुबडीधरी ॥ हो० ॥ ३ ॥ **साकी**. ॥
लागेविक्रमनादींतीच्या, खरायोगिजाणोनी ॥ षण्मासांतींस्वर्गींगे-
ला, विमानींतिसघेऊनी ॥ १ ॥ भूलोकातेंपरतेराजा, परितीचुकवु
निराहे ॥ स्त्रीवेषातेंघेउनिशिकली, गाननृत्यसुकलाहे ॥ १ ॥ **ओंवी**
पुनरपीषण्मासेंराजाआला ॥ नृत्यपाहुनितल्लीनजाहला ॥ एकांतीं
तिजसीसंगलाधला ॥ गर्भिणीजाहालीतीकंन्या ॥ १ ॥ **आर्या**, ॥
तातगृहींपुत्रातें, प्रसउनिआलीवनांत त्यासदनीं ॥ क्रीडिबालासहती,
महदानंदेंकृतार्थहोवोनी ॥ १ ॥ **पद**, (रागकानडादर्बा, ताल
आदि घरजानछाडू. या ठुंब० चा०) समपूर्णजाहल्याबारा ॥ भू-
पतितदायेसकलजनासहसतिच्यागुप्तागारा ॥ धृ० ॥ सिंहासनीं-
बैसुनिविचारीस्त्रीचारितातेंदावी ॥ द्वादशवर्षेंपूर्णजाहलीं॥ जिज्ञासा
यावीरा ॥ स० ॥ १ ॥ तीस्त्रीआंतुनिधाडीपुत्रा ॥ येउनिबैसेअं-
कीं ॥ पूर्णप्रतिमाभूपाचीतीबघुनिहासेजनसारा ॥ २ ॥

आख्यान रासक्रीडा.

पद. राग, काफीजिल्हा तालआदि, मारेसय्याकरेचतुरा०या ठुं० चा०)हरीपुरेकरीवासरीती ॥ मीपडतंझडतभयत्यजुनीपळत ॥ धृ० ॥ कळुंनयेयावयींतेंकळलें ॥ कामशरेंतनुव्याकुळकरी ॥ १ ॥ सासुस्वशुरदीरजावानणदा ॥ कायघरींम्हणतीलतरी २ मेलीकिंवाउठोनेगली ॥ बलवंताजनतर्ककरील ॥ ३ ॥ पद, (रागकालंगडा, तालआदी)हरिमजलाचालवेना ॥ धृ० ॥ माझेचरणदुखती ॥ पायींखडेरुतती ॥ मजकडेबघुनितरीयाल १ ॥ मिअज्ञानेकोमल ॥ तुझीकठिणगोपाल ॥ मजकसेसोसतिहेहाल ॥ २ मीचिमणिलहान ॥ तुझीलागलीतहान ॥ मुखींअधरसुधातीवाल ॥ ॥ ३ ॥ कायचेटुककेलेंस ॥ कितीदुःखदिलेंस ॥ निर्दयाअससीतूंकाल ॥ ४ ॥ आलेंपतित्यजुनी ॥ निःसंगीहोउनी ॥ बलवंतसख्यारमवाल ॥ हरिम० ॥ ५ ॥ पद, (तालआदि धुमाळी, तसुतसूचीघेऊनिवेतणी याचा०) मदनरणाचीवाजेतुतारीमुरलीध्वनी भासली ॥ तयारिकेलीचमींचांगली ॥ धृ० ॥ रतिश्रमातेंहरावयास्तवउटिअसेघेतली ॥ तबकींपक्कान्नेंभरियलीं॥ कंव्हांघालीनमुखिंहातांबुलऐसेंमनींवाटतें ॥ कंचुकीअंगांतहीदाटते ॥ जातोतोक्षणव्यर्थभासतोहुरहुरवाटेजिवा ॥ बविनत्याबलवंताकेधवां ॥ १ ॥ पद, (रागकाफीजिल्हा, तालआदि, माझ्याहरीलाभेटवा याचा०)हीमुरलीगुंगवी ॥ यातनुवरसुखकरभररररोमांच्याउठवी ॥ धृ० ॥

पतिसुतसोडुनी ॥ धांवतआलें ॥ प्रेमसर्नीभरवी ॥ १ ॥ कायक-
रावें ॥ कांहींसुचेना ॥ चिंताजडलीनवी ॥ २ ॥ कोठेंअससी ॥
भेटकींदेवा ॥ बलवंताविनवीं ॥ ही० ॥ ३ ॥ पद, (तालआदि,)
नयनींपाहिनकेधवांश्रीहरितो ॥ सन्मथसुंदरकांतयुवा ॥ धृ० ॥
यमुनातटींवृंदावनींखेळेगोपमुलासहरात्रंदिवा ॥ मधुनिमधुनिमुरली
रवकारितोपरिनादिसेतोमेघनवा ॥ आसनिंभोजनींशयनिपानीं ॥ कृ-
ष्णसखानयनींभरवा ॥ कपटिसवतमुरलीहीसांगे ॥ कायकरूंभुल-
वीतजिवा ॥ २ ॥ दर्शनदेणेंनाहींजरीमजभेटयमाचीतीकरवा ॥ कु-
कटनिकटआणायाकेलेंबलवंताकांवेणुरवा ॥ ३ ॥ पद, (रागभै-
रवी, तालआदि, सोचफिकिरमतकर० याचा०) मंजुलमुरलीना
दें ॥ झालेंमीबावरी ॥ दाटलासेमदनआंगीं ॥ चैननअंतरीं ॥ धृ०॥
पाहिनकंव्हांतोवनमाळी ॥ मदनमनोहरकौस्तुभधारी ॥ १ ॥ पु
रेकरीवादनदेवातुजश्रमहोती ॥ भेटसीकोठेंआतांसांगहेंलौकरी ॥
॥ २ ॥ तुजविणमजलाकांहींदिसेना ॥ कडकडांभेटेनकेंव्हांबल-
वंताकरीं ॥ ३ ॥ पद, (रागसिंधभैरवी, तालआदि,)कोणिदावा
मजलातोयदुराय ॥ व्यर्थजातोकाळहाहायहाय ॥ धृ० ॥ मनोभा
वेंअर्पिलाप्राणकाय ॥ बायकांचीजातहींजेविंगाय ॥ तुझ्यासंगेंजा-
रीणीडागहोय ॥ प्राणदेतोंऐकोनीबापमाय ॥ ब्रह्मदेवेंमारीलींगा-
ठकाय ॥ बलवंताहोणारसांगवाय ॥ १॥ पद, (रागनोनी, ता-
लआदि,) येतेंआलेंथांबमीजलदी ॥ धृ० ॥ कितिउताविळहोसी-
मुकुंदा ॥ कुंजवनींकरूंगरदीगरदी ॥ १ ॥ कायघडींचाप्रहरचिहो

तो ॥ चोरमदनमगसरदिमरदी ॥ २ ॥ बलवंतातवइच्छेचीतो ॥ लागलीवरादेवरदी ॥ येतें० ॥ ३ ॥ पद, तालआदिधुमाळी,) को ठेंअससीगोविंदारेहुडकुनीतनूभागली ॥ कधींनव्हेतीदाखविशी-आजरीतबहुतचांगली ॥ धृ० ॥ लहानपणींवरसाचाअसतांइच्छा-त्वांपुरविली ॥ तनमनअर्पणकेल्यावरकाबाकीअझुनिराहिली ॥ राधास्मरबाधायुतहोउनीशोधातवलागली ॥ क्रोधावेशेंत्रेधाझालीप्राणाचीकाहली ॥ चाल, मीकायपरकीतुजला ॥ हाप्राणतुजलावाहिलारे ॥ आजरंगनवापाहिलारे ॥ चाल, गांठपडोदावीनमगकौतुकअठवणकरमागली ॥ बलवंतातवमर्जीराहितहीआजवरनचवागली ॥ १

पद, (निरोपपर, तालबिलंदी, हीनवदनतारा० याचालीवर) शिणलासीबहुविधवेषधरुनिआजवरीनिजकामारी ॥ धृ० ॥ भक्तसमस्तामिळूनीरचिली ॥ शय्याअहिवरी ॥ कोमलपल्लवमृदुकरकमली ॥ तवपदपंकजचुरीहेगौरी ॥ १ ॥ भोगसुभोगफळादिकसारे ॥ असतीशेजारीं ॥ केशरचंदनवासीतहीउटी ॥ लावूनीयोगाचीनिद्राकरीं ॥ २ ॥ जागविलेंतुजआमुच्याकाजा ॥ त्रासविलेंभारीं ॥ आत्मानंदींलावूनीडाळा ॥ बलवंतासहरमपूरवैरी ॥ शि० ॥

॥ हरिश्चंद्र आख्यान ॥

पद ॥ (राग झिंजोटी, ताल बिलंदी, चाल आजपरमरमणीय०याचा०वर) नमुनिशिवाबलवंतरचीअतिरुचीरकथारमणीया ॥

ज्यांतबहुतकरुणारसवाहेप्रेक्षकजनसुखवाया ॥ धृ० ॥ परमशूररि-
पूदारुणजाहलाचंडकिरणवंशींजो ॥ सत्वनिष्टगोब्राह्मणपालकवि-
ष्णूहिज्याबहुलाजो ॥ वेदाहिवर्णूनिनिर्णयींझणतींभूमीसहानृपसा-
जो ॥ त्याचहरिश्चंद्राचेंपसरेयशलोकांधवलाया ॥ नसु० ॥ १ ॥
ओंवी. इंद्रादिक्पालासमवेत ॥ गुरूगीष्पतियासहित ॥ बस-
लाअसतांसभेंत ॥ नवलवर्तलेंतेंऐका ॥ १ ॥ **पद** (रागपूर्वी,
आदिताल, वंदुभवनाशनतव० याचा०) बुधतोरविवंशपुरोहित-
आला ॥ नमिमस्तकज्याला ॥ धृ० ॥ अरुंधतीचापतिअसेजो ॥
वसिष्टनामेतारीजगाला ॥ बुध० ॥ १ ॥ शोभेशिरिंशुभ्रजटेव-
रिमाला ॥ कौपीनविशाला ॥ कृष्णांजीनदंडकमंडलूधरिला ॥
बहुभस्माहिभाला ॥ पाहेसमसमानसकलजनाला ॥ आनंदेभरि-
ला ॥ शांतदांतअतीशुद्धमनाचा ॥ वाटेबलवंताशिवभोला ॥ बुध०
॥ २ ॥ **ओंवी** ॥ इंद्रेंभावेंपूजोनी ॥ बैसविलातोआसनीं ॥ त-
वपातलागाधीजमुनी ॥ क्रोधमर्तीसाचार ॥ १ ॥ **अभंग** ॥ न-
यनींपावकपेटे । पाहुनिकाळिजफाटे । खडतरतपजैंदाटे । येवि-
श्वामित्रसुसाटे ॥ १ ॥ **ओंवी** ॥ तोहीसन्मानेंपूजिला । इंद्रब-
हूसंतोषला । तोंविणारवऐकिला । मधुरमंजुळत्याकाळीं ॥ १ ॥
पद. (आदीताल) स्मरहराशिवशंकरभोकेशवजगदीशा ॥ धृ०
त्रिपुरमथननंदीवाहनमधुहरगरुडेशा । क्षीरजलदिकैलासवासगौ-
रीमेषा ॥ स्मर० ॥ १ ॥ स्कंदींविणाघेऊनिगातनाचतआनंदे ।
दर्शनेंचिकेलेंबलवंतपापनाशा ॥ स्मर० ॥ २ ॥ **आर्या** ॥ इं-

द्रपुसेनारदजी, सांगाजेंवृत्ततेंअपूर्वअसे । त्रैलोकींजेंघडतें, तुमच्यादृष्टिसकाधिंअवेद्यनसे ॥ १ ॥ पद (राग आनंदभैरवी, विलंदीताल, शिणलासीबहू० याचा.) ऐकसकलजगतीवरिशोभे । पतिजोवीरांचा ॥ धृ ॥ सत्वशीलअतिधार्मिकवाटे । गिरिजोधैर्यूत्रा । सुतरोहिदाससतितारामती । भूपहरिश्चंद्राभिदसाचा ॥ ऐक० ॥ १ ॥ भूपबहूतझालेहोतीलहीअसतीपरियाचा ॥ गुणलेशाचालेशनसेत्यावाटेअवताराचिधर्माचा ॥ ऐक० ॥ २ ॥ थोरदयासागरकैवारी । साधूसंतांचा । शक्तनसेवर्णनित्याच्यामी । थकलीबलवंताचीहीवाचा ॥ ऐक० ॥ ३ ॥ पद. (लावणीचीचालसाधी, आदीताल.) ऐसेंनारदजैंबोले । त्रेमें वसिष्टतोडोले ॥ धृ ॥ वाहवासांझ्याशिष्यारे । धवलितवयशजगसारें । तुझ्याकिर्तीचेंवारेंसुटलेंस्वर्गींहिसाचारें । ऐकुनिआनंदोद्गारें । उठलेदेहावरिशहारे ॥ चाल ॥ धन्यधन्यबाउपजुनियानूंसार्थकतेंकेलें । इतरजीवंतहीपरिमेले ॥ १ ॥ ओंवी ॥ ऐकुनिहारिश्चंद्राचेंवर्णन । खवळलागाधिज्याचानंदन । क्रोधेंनेत्रवटारून । बोलेवसिष्टातेधवां ॥ १ ॥ पद. (राग भूप, झंपाताल, चाल कैसाकरीराजावरी० याचा०) कैसामनुजाधिपवर्णसीतूंस्वर्गींसुरनायकअसतां । कोठेंकवणावर्णावेंहेंबोलसिकांठावेंनसतां ॥ धृ० ॥ जंबूकतेजाहरिसाहतिकाबैसउगामूढाआतां ॥ १ ॥ पद. (मागीलऐसेंना० हेंपदपुढेंचालू) राहेपृथ्वीवरिजारितो । आचरणेंसुरयशहरितो । झणुनिवर्णनमीकारितों । पूर-

णीवाग्ळधीसयेतो। योग्यायोग्यचिमीह्मणतों। परितुजमत्सरकांचढ-
तो। नायकवेजरीतुजछाईंतरीकरयेथुनिकाळें। वदतुंजकवणऋषीभ्या
ले ॥ वाहा० ॥ २ ॥ पद ॥ (राग आरबी, आदीताल, चा-
ल, येईतुगणराया० याचा०) गाधिजमुनिबोले । क्रोधें । फि-
रउनिथांडोळे ॥ धृ ॥ शंभरसुतमेले । भस्मची । क्रोधाग्नितके-
लें । सृष्टचंकुररचिले । क्रोधें । ब्रह्मयलोपविलें । शतदांतपके-
लें । सर्वही । शतदाघालविलें । यापरिमाझामहिमापरिसुनिधैर्य-
कसेंतुजवृद्धाआलें ॥ १ ॥ पद (मागील ऐसेंना० हेंपद पुढें चा-
लू) बहूतूंउपायतेकेले । परितुजब्रह्मऋषीनह्मटलें । निर्णयकरशं-
करेंकेले । विंध्यहिखगसाक्षीकेले । तेतवकरिंहीनाणवले । मग-
म्याक्षणांततेआणिले । दंडकमंडलूछाटीठेउनि, तत्कार्याउचले ।
हांतेसूतितानिकांगेलें ॥ २ ॥ ओंवी ॥ करितोंप्रतिज्ञाऐकरे ।
घेईनहारिश्चंद्राचेंसत्वसारें । नातरीतपसाठहहस्त्रें । केलेंतत्फळ-
देईनतत्या ॥ १ ॥ आर्या ॥ गोविप्रमारणारा, स्वर्णस्तेयीतसें-
चमद्याचें । प्राशनकरीजोत्याचें, मन्मस्तकिंपापतेंपडोसाचें । १ ।
बालपणींविधवाजी, जारत्वानेंकुमारजोप्रसवे । तत्समहामानावा-
जारेभूपतिचेंसुसत्वढळपावे ॥ २ ॥ पद (राग झिंजोटी, आ,
दिताल, चाल लावणीचीसाधी.) इंद्रसभेंतुनिशिघ्रपरतलाकोपें-
गाधिजमुनी । बसलाशरयुतिरकाननीं ॥ धृ० ॥ भूपसत्वधन-
लुटुंकसेंयाकरीविचारामनीं । ठरवीएकबेतयोजुनी । क्रूरभयंकर-
सत्वंनिर्मिखिडतरतपसाधुनी । भक्षितीजनांसतींनिशिदिनीं ॥ चाल ॥

द्विजएकसुतासहत्यामार्गींचालिला ॥ बहूदीनवृद्धजोदारिद्रैंगांजिला ॥ याचनाकरायाहिंडुनिबहूभागला ॥ अंतरचाल ॥ दुर्दैवेंतत्कुमारनेलावाघानेंझडपुनी ॥ रडेबलवंतदुःखपाहुनी ॥ १ ॥ आर्या ॥ श्रमलारडलाभूपा, पाशींयेवोनिविप्रआरडला ॥ बोलेराजाकांरे, तवसत्वाचारवीचमावळला ॥ १ ॥ ओंवी ॥ अश्वासोनीब्राह्मणासी ॥ निघेराजाकाननासी ॥ मार्गींतारामतीमंदिरासी ॥ पाहुनिरिघेतेथेंतो ॥ १ ॥ पद. (राग सारंग, आदीताल, गौरवर्णअंगें० या लावणीचे चा० वर) रत्नखचितमहालांतसुंदरी, चमकेतारामतिराणी ॥ बहुतभाग्यअतीरुपजियेचेंपाहुनिलाजेइंद्राणी ॥ धृ० ॥ जवळबाळलाडेवाळखेळतोरोहिदासतोगुणखाणी ॥ कनकदंडधरबहुतदासी, सन्मुखउभ्याजोडुनिपाणी ॥ पर्यंकावरबसलीअसतांतालवृंतहलवीतिकोणी ॥ पीकपात्राघेउनीउभ्याकितीनाचुनिह्मणतीकितिगाणी ॥ अशासमईंपातलाभूपतोरविवंशीचामुकुटमणी ॥ बघुनिभाग्यबलवंतवदेतेधन्यविधात्यातवकरणी ॥ १ ॥ श्लोक ॥ (मालिनीवृत.) गडबडबहुझालीभूपबोलेप्रियेगे ॥ वधुनिजलदयेतोसर्ववाघांसीवेगें परिसुनिजनपीडाकांहिंमातेंसुचेना ॥ ह्मणुनिगहनिंजातोंकांतुलाआवडेना ॥ १ ॥ पद. (राग जोगी ताल आडी, मजलावरीलसु० या पदाच्या चा० वर) बोलेतारामतीराया, न्यामजवनिंसखया ॥ धृ० ॥ जेथेंशोभतितरुवरदाट ॥ वाहतीगिरिंतुनिसुंदरपाट ॥ पाखरांचाकिलकिलाट ॥ उच्छुकजाहालेंतेंपाहाया

॥ चौ० ॥ १ ॥ गुच्छाछादितनदिचेकाठ ॥ पर्वतशिखरेंउंचअ-
चाट ॥ सुंदरवनशोभेचाथाट ॥ बहुऋषिवाटदावाया ॥ २ ॥
करिहरिपंचाननयुतघाट ॥ हरिणेंनाचतिऐसीवाट ॥ काळीसारं-
गाचीपाठ ॥ न्याबलवंतासुखवाया ॥ ३ ॥ पद. (रागभैरवी,
ताल आदी, राहिराहिमाधवागृहिं याचा० वर) येतोंयेतोंबा-
बामीवनियेतोंरे ॥ धृ० ॥ मृगयाकरितांश्रमसीलतूंजरी ॥ मा-
रुनिमृगतवसाह्यामींकरितों ॥ १ ॥ चललक्षावरीनेमधराया ॥ तवसंगें
मींसहजचोशिकतां २ मातातातनसतीतेथेंहा ॥ राहिनाबलवंताकथि
तों ॥ ३ ॥ कटाव । षट्चक्रेंमंडीतरथावरी । नक्रकेतूसन्निधजशीरती ।
वक्रदृष्टीतारामतिशोभे । चक्रधरासमपराक्रमीभूपासिबघुनिया ।
दुग्धांततक्रतसातोशक्रहिवाटेदिपला । रथघडघडला । वनासी-
चाले । घेउनिभाले । शिलेदारबहुसंगिनिघाले । समलेवाले । प-
ठाणआले । चंडबाहुदंडातकठिणकोदंडघेउनीकरींगडावरीसादी-
बसले । कनकदंडधरबंदिजनते । चंडकिरणकुलकिर्तीपुकारिती ।
महारथिअतिरथीहीचालती । चरणधुळीनेंखगासिझाकिति । व-
नातशिरले । मारियलेबहूवृकव्याघ्रासिंव्हासिमर्दिलें । परिहेंगाधे
जमुनिलाकळतां । कोपेंबहुतोखवळे । कांतासुतघेउनितेंव्हांकान-
नींराजाचाले ॥ १ ॥ ओंवी ॥ निर्मुनीरुपवतीमातंगिनी । आ-
ज्ञापीत्यातेंगाधिजमुनी । मोहुनीभूपाभोगसंपादोनी । सत्वत्याचेंह-
रावें ॥ १ ॥ पद. (राग कालंगडा, आदीताल, अवचितबंग-
ल्यावर० या लावणी० चा०वर) क्षितिपतितारामतिरोहीदासा-

सहउपवनीबैसला । मृगाचानाशकरुनिशिणला ॥ धृ० ॥ रूपवतीअतीनटुनिमुनिचीआज्ञाशिरींवाहुनीं । पातल्यातेथेंमातंगींनी । ठुमकतमुरडतचालतगजगतीभूपातेंपाहुनि । लखलखतीजणूसौदामीनी । कज्जलखरविषादिग्धनेत्रशर । सोडितीसंमोहिनी । भ्रूधनुआकर्षूनीभामीनी । कोकिलकुजीतलज्जीतकरतेमंजूलज्याचीध्वनी । फुललावसंतहित्यावनीं । बळेंचीपदरापाडुनिदावितीपुष्टकुचाकाढूनी । भूलवितीप्रेमजालपसरुनी । पंचशराचामारज्यांतबेजारभूप जाहला । वर्णनींबलवंतहीभागला ॥ १ ॥ आर्या ॥ मोहाया-भूपतिला, त्यासुंदरिनृत्यगानजेंकरिती । शृंगाराद्यभिनयबहु, दाउनिनृपचित्तवृत्तिलाहारिती ॥ १ ॥ श्लोक. (पृथ्वीछंद) प्रसन्नमनभूपतीवदतनारिनोकायमीं । भवन्मधुरगायनेंविगतधीर्भवेतसंयमी । वदाकरिलपूर्णहातुमचीजीअसेकामना । त्यजाननयदेईहाअमुपभूषणें बांधना ॥ १ ॥ पद. (तालआदी, दुछ्छडिगळांव्याला० चा० व०) तापहामदनदेतसे । तशामध्येंतसेंरूपराया । पाहिलेंतुझेंरेसखया । भूपतेरे ॥ धृ० ॥ उन्मादचढतमस्तकीं । धरुनिहस्तकींजवळघ्या । करीशांतआह्मासदया ॥ भू० ॥ दीनयातुझ्यापदीलीन । जळाविणमीनतशाबाया । देअधरामृतप्याया ॥ भू० ॥ चाल ॥ तुजसाठींजाऊंआह्मींझुरुन । आह्मीझुरुन । आह्मींझुरुन । तनूओंवाळूंतुजवरून । तुजवरून। तुजवरून । तुजसाठींजाऊंआह्मींमरून । आह्मींमरून । आह्मीं० । अंतरचला । गांजिल्याअनाथातूंचभूपतयोग्यचिराखाया । बलवंतपडतपाया । भूपतेरे ॥ १ ॥ आर्या

कोपेंभूपेंसेवक, हस्तेंताडोनिशीघ्रघालविल्या । त्यामातंगिनिथेउनी कौशिकमुनिसंनिधानिआरडल्या ॥ १ ॥ ओंवी ॥ मगबोलेविश्वामित्रमुनी । भूपाच्यास्वप्नींजावोनी । राज्यदानघेवोनी । दक्षिणेस्तवछळिनत्या ॥ १ ॥ पद. (तालआदी चालसाधीलावणीची.) भूपतितारामतिच्याअंकींनिजलाशिरठेउनि। बसलापुत्रपादसेवनीं ॥ ॥ धृ० ॥ श्रमसंतापेंनिद्रायेतांरांयातेंसडकुनी । कोमलनेत्रमिटीतत्क्षणी ! रोहिदासतारामतिदोघेंबसतीजागृतवनीं । सेवकउभेखड्गउपसुनी । द्वीजरूपानेंभूपालाच्यास्वप्नींगाधिजमुनी । मागेकुदानकरपसरुनी ॥ चाल ॥ बहुआदरींत्याचेंपदवंदीतोगुणी । अतीदानशूरजोरविवंशीचामणी । अंकुशलगामसहदेतीलेखणी ॥ अंतरचाल ॥ तुष्टचित्तकौशिकतोजातांउठलानृपदचकुनि । भीतबलवंतदानपाहूनी ॥ ॥ १ ॥ ओंवी ॥ हरिश्चंद्रबोलेगेकांते । स्वप्नींदानदिलेंज्यातें । पाहिनजेंव्हांत्यामुनीतें । तुष्टचित्तहोईनमीं ॥ १ ॥ आर्या ॥ स्वप्नींजैसादिसला, तैशारूपेंचिपातलाखरतो । राजापदवंदुनिया, बोलेतुमच्याचारित्रिहाचिरतो ॥ १ ॥ साकी. (रागजोगी, साधीचालसाकीची, तालआदी.) खवळुनीगाधिजतोबोले । क्रोधेंनेत्रलालकेले ॥ धृ० ॥ एकमुहूर्तींविप्राविसरसीनेत्रकायतवफुटले । दानादिल्याउदकेंअद्यापीदिसतीकरहेओले ॥ १ ॥ राजश्रीमदचढूनीमूढावाटेनयनचोफिरले । विप्रावज्ञाकरण्यास्तवतवदैवकसेंवडवडलें ॥ १ ॥ असोदक्षिणादेदानाचीनातरीपरतुनीआपुलें । घेईजातोंयाबलवंतातुझेंस्वरूपतेंकळलें ॥ २ ॥ पद. (रागझिंजो-

टीतालआदी. चालसाधीलावणीची) स्वामीनाहींनाहींहाभूपती-ऐसाहो । दिधल्यादानापरतुनीघेईलकैसाहो ॥ धृ० ॥ यावेंनगरींदेईनतवदक्षिणेला । माझ्यावरिचाभूभारआपणहरिला । कोठेंफडूं-उपकारमीहाअपुलाहो । तारावाहाबलवंतात्रीशंकुऐसाहो ॥ १ ॥ ॥ **आर्या** ॥ स्त्रीपुत्राविप्रासह, नगरींयेऊनिभूपमंत्र्याला । आज्ञा पीसर्वहिधन, द्यावेंतेंदक्षणार्थयामुनिला ॥ १ ॥ **ओंवी** ॥ ऐकोनीऐसेंभाषण । खवळलातोमहाब्राह्मण । सिंव्हासनावरुनिओढून । भूपाताडीक्रुरपणे ॥ १ ॥ **पद.** (रागलिलांवरी, झंपाताल, मित्राशत्रुहा० याचा०) दुष्टानष्टतू । कष्टदेशी ॥ धृ० ॥ सर्वभूदानमजदीधल्याराहिली । कायसत्त तुझीयाधनींपाहीली । रीतदानाचीहीआजखाशी ॥ १ ॥ **पद.** (रागजोगी, तालआदी, चालसाधीलावणीची) तारामतीधावरूनियां । लागलीऋषीच्यापायां ॥ धृ० ॥ नकामारुंनकापतीराया । दक्षणादेईनमीसखया । भूषणेंअसतीदेहींया । tatानेंदिधलीसदया । संतुष्टहोईबाध्याया । कांछळसीनृपातेंवायां ॥ चाल ॥ पशुसंनिभनृपदंडाया । कसासाहींया । पडतेंपायां । अहोऋषीराया । करीबलवंतावारिमाया ॥ १ ॥ **ओवी** ॥ दांतचावोनीबोलेतोभट । झणेफाडोरेहिचीपाठ । ओढीतारामतीसधीट । आक्रोशेंवाडागजबजला ॥ १ ॥ **पद.** (आदीधुमाळीताल, रेदेवाकायझालें० याचा०) पाहावेनारोहि दासापितरांचेहालते ॥ गडबडुनिबालपाहेचहुंकडेशुन्यतें । मंत्र्यादीरडतिसारेआक्रोशेंलोकते । ऋषिचरणींनमुनिबोलेद्यामजलामा-

रते पाहावेनारोहिदासा० ॥ १ ॥ ओवी ॥ बोलेकोणरेहाचांडाळ । त्रासदेतोमजवाचाळ । ओढाफोडातोंडकोमल । वदुनिमारीतेधवां ॥ १ ॥ पद. (रागजोगी, तालआदी. चालसाधी लावणीची.) कृपाकरदेवा । बाळासी । नकामारूंनमितेहीमीदासा ॥ धृ० ॥ कशिरेगतीझालीयासी । याबलवंतासी ॥ कृ० ॥ १ ॥ ओवी ॥ विश्वामित्रकोपाग्नीभडकला । ग्रासूंलागेराजकुला । उपाय कोणासुचेनाभला । दुःखकरितीसर्वही ॥ १ ॥ पद. (तालआदी इंद्रसभेतुनिशि० याचा०) दीनवदनभूपतितोबोलेस्वामीकरुणाकरा । मजलाऋणातुनिउद्धरा ॥ धृ० ॥ सर्वभूमीचेंदानतुह्मांलादिलेंभावहाखरा । परिमम‍एकालीनोत्तरा । नवखंडाहूनीह्मणतिआगळेंपुराणकाशीपुरा । जातोंतेथेंहोऋषीवरा । चाल । त्यानगरींत जाउनीसेविनगौरीवरा । लोळेनपीउनिगंगोदकातिच्यातिरा । यातिन्हींतनूचाकरतोंमगविकरा । (अंतरचाल) सातदिनाचीअवधीद्याऋणफेडिनगुणमंदिरा । सर्वहीबलवंतकेवियागरा ॥ १ ॥ ओवी ॥ कष्टेंआज्ञासंपादोनी । निघालाराजामंत्र्यासांगोनी । तवप्रजाआल्याधांवोनी । आकांतकरितीत्यास्थळीं ॥ १ ॥ पद. (तालआदी, चालसाधीलावणीची.) कोपुनिपौरसंगआला । निर्दितोनानापरिमुनिला । धृ० । राज्यंत्यक्त्वाब्राह्मणवृत्तींस्वीकृतवानसीपूर्वं । अधुनेदशकर्तुंस्तेज्ञानंकुत्रगतंतत्सर्वं । १ । भूपतिनोहेप्राणचिआमुचादवडिशिकांचांडाळा । ब्राह्मणनचतूंखाटिकअससिकापिसीजनकंठाला । २ । येनोभद्रायच्छेवयुर्त्तीनग्मरसीनग्हे-

कु ॥ कोंदहाकिनीब्रह्मदबिडुवेलंडहोरुवाकेलु ॥ ४ ॥ क्योंबेवं-मनदह्वविालेनिकालज्ञावतुयह्मांसे ॥ नेतोतेराजानलेतबलवंतजलदी-से ॥ को० ॥ ४ ॥ आर्या ॥ बोलतिपौरहिसारे, जातोंआज्ञी-नृपासवेंआतां ॥ राहिलकवणयमाच्या, राज्यातसुखेंकरूनियाताता ॥ १ ॥ पद. (मागीलदुष्टानष्ट० हेंपदप० चा०) सर्वलोकांसवेंजासितूंभूपते ॥ कायमगराज्यतें ॥ नाहींझणदानतें ॥ ओस-नगरीमलाकायदेसी ॥ दुष्टनष्टतूक० ॥ १ ॥ पद. (राग सिंध भैरवि, तालझंपा, चालसाधीलावणीची.) भूपवदेंपोरांससारे ॥ तुझीममवचनआतांपरीसारे ॥ धृ० ॥ तुह्मीयेथूनीजातांमिथुनी ॥ मनीवरटाकितिदान ॥ सत्वकसेंममराहीलसांगा ॥ पदरपसरीनृप भिक्षाघाला ॥ गृहीजाऊनीसुखरूपनांदारे ॥ १ ॥ ओंवी ॥ व-चनऐकोनीपौरगले ॥ तद्वस्त्रलंकाराहिरोनीवेतले ॥ वल्कलेंनेसवु-निवालविले ॥ नगराबाहेरमुनीनें ॥ १ ॥ मगबैसलासिंहासनीं ॥ आज्ञाकरीसुर्यालागोनी ॥ द्वादशनेत्रउघडोनि ॥ हरिश्चंद्रमार्गी-तापकरी ॥ २ ॥ वायुसह्मणेरेपामरा ॥ जरीहरिश्चंद्रमार्गीसुटलावारा ॥ तरीशापोनिघाबरा ॥ करीनसत्यजाणहें ॥ ३ ॥ वरुणाऐकेमाझीवाणी ॥ शोषीहरिश्चंद्रमार्गीचेंपाणी ॥ चुकशीलजरीत-रीहामुनी ॥ भस्मकरीलनिमीषार्धे ॥ ४ ॥ पद. (तालआदी, चालरघुविरपुष्पकावि० याचालीवर) नृपवर ॥ राज्ञीसुतासह,मुनीऋणफेडूं ॥ चालतकाशोस ॥ नृ० ॥ धृ० ॥ द्वादशनेत्रेंतापेभानू ॥ होताकायमलयजाणूं ॥ खादिरांगारापरिवनरेणूं ॥ पोळतपा

यांस ॥ १ ॥ स्त्रीसुतमायेचेनिर्मूनी ॥ आलातेथंकौशिकमूनी ॥ तीन्हींपदसंपुटघेऊनी ॥ करपवीतीघांस ॥ नृ० ॥ २ ॥ पाषाणाच्यालाह्याहोती ॥ पटपटपशुपक्षीहीमरती ॥ वृक्षाचीहीरक्षाहोती ॥ घाबरेरोहिदास ॥ नृ० ॥ ३ ॥ बोलेबालकजोडूनीपाणी ॥ देगेआईझडकरीपाणी ॥ कांपतेंतारामतिराणी ॥ बोलतसतिपतीस ॥ नृ० ॥ ४ ॥ पुत्रमाझाशोषुनिगेला ॥ स्वामीआणानिद्याउदकाला ॥ भूपतिजलशोधागेलातळमळेरोहीदास ॥ नृ० ॥ ५ ॥ आईमजधीरचिधरवेना ॥ ग्लानीआलीपाहेवदना ॥ बलवंतातेवर्णवेना ॥ जीकूदशात्यांस ॥ नृ० ॥ ६ ॥ पद. (रागजोगी; तालदिपचंदी; चाल, करुनिहायवदतमा० यापदा० चा०) मायहोयविव्हळकींहरिश्चंद्रपुत्रकरेत ॥ जलह्मणुनिहायहायमाय० ॥ ॥ धृ० ॥ पाजिनतुजबालकामिदुग्धपरीव्यर्थसर्व ॥ शुष्कस्तनहोतीवाय ॥ माय० ॥ १ ॥ कोठेंवत्ससांठऊंमिबोलेरेजगन्निवास ॥ चीरूनीपोटिंघालुकाय ॥ माय० ॥ २ ॥ रडतअमितभामिनीतीमोकलुनिधाय ॥ माय० ॥ ३ ॥ पद. (रागकालंगडा, ताल आदी, चालसाधी) रडतहरिश्चंद्राफिरेरानीं ॥ पुत्रासाठींमजकादेवामिळुंनयेपाणी ॥ धृ० ॥ पाळिलीसागरांतधरणी ॥ परिआजबालराखायातेंसक्तनमीविपिनी ॥ तोषीलेंअर्थीधनेंकरुनी ॥ परिआजमाझ्याबाळालामीशक्तनजलदानी ॥ धन्यविधात्यातवकरणीखचितआजरविवंशसंपलाताराहाकोणी ॥ र० ॥ १ ॥ पद. (रागझिंजोटी, तालआदी, चाल, सबगेनापेनीआई० या० ०

चा०) बाळारोहिदासाआइच्याउदरींआलासी ॥ कशालाआ-
लासी ॥ धृ० ॥ गरीबमुलेंतींबहूसुखभोगीती ॥ जलाविणशिणतें-
तान्हेंमुलपरदेशी । माझेंहोमुलपरदेशी ॥ १ ॥ आर्या ॥ भूपती-
बोलेकांते, दुख:पुरेचाळ्गेउशिरजहाला । चालतितिघेंहितैंसे, अं
तरटाकूनिएकमेकांला ॥ १ ॥ पद. (तालआदी, इंद्रसभेतुनि-
याला० चा०) कौशिकमगमायेच्याचोगेंपाणपईानेंमुनी । उभा
मार्गातझारीघेऊनी ॥ धृ० ॥ सभोंवारबहूवृक्षनिपजवीगर्दछावपस
रुनी ॥ कोकिलमंजुलकरितीध्वनी ॥ पुष्पवाटिकेमाजिसरोवरस्फ
टिकशिलाबंधनीं ॥ निर्मिलेहंसहीत्याउपवनीं ॥ चाल ॥ एकाकी-
भूपत्यामार्गानेंपातला ॥ जलपानीआग्रहमुनीकरूंलागला ॥ रवी-
वंशअसेहासेवीनायाजला (अंतरचाल) असझणुनियांजायपुढें-
तैंखवळेगाधिजमुनी ॥ पातलीतारामतिमागूनी ॥ १ ॥ ओंवी ॥
तीहींजलनघेतांनिघाली ॥ मगरोहिदासाचीपाळीआली ॥ त्यानें-
हीत्राजूसांभाळिली ॥ मगविश्वामित्रघाबरला ॥ १ ॥ ह्मणेआतां
लावोनीविणवा ॥ भाजितोंतिघाचमत्कारपहावा ॥ क्षणनलागतांपेटवी
दावा ॥ तिघेंमध्येंसांपडलीं ॥ २ ॥ पद. (मागीलनृपावर० हें पद
पुढेंचाल) लावीविणवागाधिजमूनी ॥ आलापेटतचोहींकडुनी ॥
भूपतीहस्तींपुत्राधरुनी ॥ बोलततोस्त्रीस ॥ नृ० ॥ ७ ॥ मोठा
झजावाभूसुटला ॥ धुम्रंअंधाराचितोपडला ॥ ज्वाळालागतित्याअंगा
ला ॥ सोडतीनीश्वास ॥ नृ० ॥ ८ ॥ घाबरुनिमगएकांमेका ॥
दुःखावेशेंमारितिहाका ॥ चुकलीतारामतिदेखा ॥ रडतरोहिदा-

स ॥ ९ ॥ भूपतीपुत्रासहहिंडोनी ॥ हुडकेतारामतिलागोनी ॥ वर्णायाबलवंताकवनी ॥ सुचतनाहींधीस ॥ १० ॥ **ओंवी** ॥ ऐशादुःखार्णवींएकली ॥ बापुडीतारामतिसांपडली ॥ तिच्याधैर्याचीदोरीतुटली ॥ रडतआक्रोशेंतेधवां ॥ १ ॥ **पद.** (रागपिलजिल्हा, तालआदी, कामारिलाचांडाळामम०) रेदुर्दैवाचांडाला तवहेतुनकींपुरले ॥ सांगअझुनिगतिकायकरावीऐसेंमनींउरलें ॥ धृ० ॥ गेलेंराज्यतसेंनानाविधदुःखाब्धींतबुडलें ॥ परिममपातसुतसंनिधअसतांकांहींनतेंगणिलें ॥ चाल ॥ कशीराहूंपतीविणदेवायाभूवरी ॥ साहिलानपतीचावियोगहीक्षणभरी ॥ बालाकासि कोठेंपाहूंआतांतरी ॥ अंतरचाल ॥ रडेअतितारामतितेव्हांपाषाणाहिउलले ॥ विझउनिपावकगाधीजयेउनिसतिसमगबोले ॥ १ ॥ **ओंवी** ॥ ॥ प्रेतेंदोनमायावी । तारामतीलानेवोनीदावी । पिटोनीवक्षस्थळतीदेवी । पडलीभूमीवरीनिश्चळ ॥ १ ॥ **पद.** (रागपिलू, तालआदी, चालरडतहरिश्चंद्र० याप० चा०) सावधहोउनिसतिबोले । पतिसुतशवपाहाण्यासकशीमीचांडाळिणउरलें ॥ धृ० ॥ कवणपातकमीआचरीलें । ह्मणूनीइशादंडायाइसमनकांनिष्ठुरकेलें ॥ मागीलसंचितकींआलें ॥ फळासिह्मणूनीभर्तृसुताच्याआधीनमीमेलें ॥ प्रखरवन्हींतुनिकशिजगलें ॥ स्त्रीपुरुषामध्येंविघडघातलाह्मणूनिअसेंझालें ॥ चाल ॥ तुह्मीदयावंतममकांतअसुनिभागला ॥ यास्त्रीच्यारक्षणीकायह्मणुनिचालिला ॥ बहूआवडतासुतह्मणूनिसंगींघेतला ॥ अंतरचाल ॥ मीचकशीमर्जीतुनिगेलें ॥ ह्म-

णूनिआनाथापरिअशावनींबलवंतापडले ॥ सावध० ॥ १ ॥ (तालावेलदी, चालसुलोचनासती० याप० चा०) तारामतीसतीसुतशवककवटाळुनीबहूआरडली ॥ कायकवीवर्णीलजीतिजलाविपरितगतिघडली ॥ धृ० ॥ बोलेसुतामीमायनव्हेतववैरिणकींपहिली ॥ आजातींजलद्यायातुजलानाहींहीआली ॥ केवळदुःखतुलाद्यायाहीसुगुणाबाव्याली ॥ १ ॥ चाल ॥ जनम्हणतीलमजनारिनव्हेहीरानिकुलहाव्याली ॥ १ ॥ ओंवी ॥ कपटीगाधिजशांतवीतीस ॥ वृथाकिमर्थशोककरतीस ॥ करोनीयाच्याउर्ध्वदेहिकासाविधवाधर्मेरहावें ॥ १ ॥ दिंडी ॥ नाहेंमजलायाजगींराहायाचें ॥ पतीमरतांहीसतीकेविवाचे ॥ तुह्मामानिनमीस्थानिसुतासाचे ॥ करिनपतिसहगमनासिआजसाचे ॥ १ ॥ पद. (मागीलनृपवरहेंपदपुढेंचालू.) तेव्हांविश्वामित्रमुनी प्रेतेंपळवीव्याघ्राकडुनी ॥ धावरुनितारामतिराणी ॥ फोडीतहाकेस ॥ ११ ॥ अहादेवाकळसाचिजाहला ॥ बारेव्याघ्राखाईमजला ॥ ऐसेंबोलुनिमोह्मुनिअबला ॥ टाकीदेहास ॥ १२ ॥ संपवीकौशिकमगमायाती ॥ आलापुत्रासह तोभूपती ॥ पडली पाहुनिसतितारामति ॥ उटवीभार्येस ॥ १३ ॥ पद. (राग सारंग, तालआदी, चाल धन्यउषाही बाण० या० ला० चा०) हरिश्चंद्रनृपकाशींतआला असतांआनंदेबोलें॥ धन्यधन्यआह्मीह्मणउनिकांते शिवपुरिदर्शनआजिजहालें ॥ धृ० त्रीपथगामिनीत्रीतापनाशनीगंगाजलदृष्टिसपडलें ॥ येथिलजनांशिबसान्नभपाहुनिजन्मार्जितपापहीगेलें ॥ रोहिदासबालकापिईरेगंगा

ऩ्लशिणतुजजाहले ॥ खचितसांगतोंआजिआमुचेंवेचाळीसहीउ-
द्धरिले ॥ स्नानकरूनिशिवदर्शनघेऊनीघांटावरितीघेबसले ॥ हा
तपुढेंसरसाउनीगाधिजकोपेंबलरंताबोले ॥ १ ॥ ओंवी ॥ टाकरा
जादक्षणा ॥ शिणविशीकितीरेब्राह्मणा ॥ भूपबोलेविकुनिआपणा॥
ऋणमुक्तहोईनमी ॥ १ ॥ पद. (मागील हरिश्चंद्रनृप० हें प-
द पुढें चाल) त्रिशंकुचिमुद्रिकाविकूनीगवताच्यापेंड्याआणुनी॥
शिरींठेऊनीभूपतिओरडेमजलाविकतघ्याजनकोणी ॥ पौरसर्वख्या-
लींसुखकारितीत्याचीकुदशापाहूनी ॥ शिव्यादेतिकितीगाधिजमु-
निलाकितिजातीमुखझांकूनी ॥ अशासमईवर्तमानऐकुनीआख्याते
थेंकुंटीणी ॥ तारामतीमोलासविचारितीतैंहर्षूनिमुनिपिटीपाणी ॥
॥ २ ॥ पद. (तालआदी, चाल तूकेलिसवेणीफणी० यालावणी-
च्चालीवर) गुणखाणी ॥ तारामतिराणी ॥ ऋषीच्याचरणीं ॥
मिठीघालोनी ॥ वदेहोऐकावें ॥ ऐकावें ॥ पापिणीअसतिकुंटिणी
यासिनविकावेंहो ॥ नविकावेंहो ॥ १ ॥ धृ० । चाल ॥ तुह्मीं-
गरिबमुलीचेंबाप ॥ ऋषीवरा ॥ गरि० ॥ कांकरितामगहेंपाप ॥ ऋ-
षी० ॥ कांकरि० ॥ मीदीननकाकरूंकोप ॥ ऋषी० ॥ मिदी-
न० ॥ अंतरचाल ॥ तुह्मीधणी ॥ अहामीऋणी ॥ नव्हेजारी-
णी ॥ ह्मणुनिकसबिणीघरिनधाडावें ॥ धाडावें॥ याधेनुसनचमुनी-
वराकसाबाद्यावें ॥ अहोद्यावेंहो ॥ १ ॥ ओवी ॥ रडवीह्मणो-
नीगेल्याकुंटिणी ॥ ताडिलीरागेंतारामतिराणी ॥ तवपातलाकाल-
कौशिकमुनी ॥ तारामतिसघ्यावया ॥ १ ॥ आर्या ॥ ताराम-

तिच्यातोला, इतुकेंदेउनिसुवर्णत्यामुनिनीं ॥ विकतघेतलीबालक, रूदनकारेंसूपहीउदासमनीं ॥ १ ॥ पद, (रागजोगी, तालआदी, चालहातजोडुनीविनवी०याप०जा०) रोहिदासमातेच्यापदराधारेरडतबोले , मजलाटाकूनिजाण्यास्तवमनकांनिष्ठुरकेलें ॥ धृ० ॥ बोलआईहाबालकैसामातृदुःखसाहे । धनुससोडुनोसांगआईकांपाडसतेंराहे । मीनजलांतुनिबाहेरानिगतांवांचेकापाहे ॥ चाल ॥ जाणारच्वितरिमानमोडुनीमाझीमगचाले ॥ १ ॥ १ ॥ पद.) रागआनंदभैरवी, तालआदी, चाल यद्दुदीनाभुवैकु० याकानडीप० चा०) रोहिदासामाझ्याबाळा ॥ नकोह्मणूमातामजलावद्वैरिणबावेल्हाळा ॥ सोडरक्षीलदेवचतुिजला ॥ १ ॥ पद. (मागी० रोहिदासामा० हेंपु० चा०) कायआईहेंयानेंकोणासंन्निधराहावें ॥ भूकलागल्याकोणापाशींखाऊंमागावें ॥ कोमलकरींथापटुनियालाकोणीनिजवावें ॥ चाल ॥ दुर्दैवेंयाबाळावरचेंप्रेमकोठेंगेलें ॥ रो० ॥ २ ॥ पद. (मागीलरोहिदासा० हेंपदपुढें चालु) आतांहोईलतुझातात ॥ वत्सातोचीपार्वतीकांत ॥ मायगौरीहेंनिश्चित ॥ अनाथाचेरक्षकते ॥ १ ॥ ओंवी ॥ तारामतीपासूनीबालकाहिसडी ॥ मारीचाबूकपाठफोडी ॥ झालीतारामतीवेडी ॥ कांहींतिजलासूचेना ॥ १ ॥ मारखाशीकारेंव्यर्थ ॥ राहेंजातेंऋषासमर्थ ॥ विकतीलतुजलाघेउनिअर्थ ॥ तेथेंनीतानेंराहावें ॥ २ ॥ पद. (मागीलरोहिदासमा० हेंपदपुढेंचालु.) अगेआईजाणारच्विजरीतूंजाईगेमात ॥ एकवारघेजवळी मजलादेस्तन-

पानातें । झाकीनडोळेजामगहोऊकैसेंहीमातें ॥ चाल ॥ जवळ-घेउनीबालकपाजुनीपोटितिनेंधरिलें ॥ ३ ॥ ओंवी ॥ लागलीसती कालकौशिकाचेचरणी । बोलेत्यासीदीनवाणी । ह्मणेबालकासी-विकतघेऊनी । दुःखमाझेंहरावें ॥ १ ॥ आर्या ॥ घेईबालास-हितो, कनकाचाअर्धभारदेवोनी । तैंपतिकंठासमिठी, घालुनिस तिवदतकायगहिवरुनीं ॥ १ ॥ पद. (राग आनंदभैरवी,ताल बिलंदी, चालशिणलासीबहुवि.याप० चा०) दीनवदनतारामतीबोले । ऐकापतीराया ॥ धृ० ॥ आजवरतुह्मीतरुवरहोऊनी-यांदिधलीइसछाया । परीमाझेंतेंपुण्यचीसरतांअंतरलेंजीतुमच्यापाया ॥ दीन० ॥ १ ॥ यादासीचेअवगूणसोसुनीकेलीबहुमाया । धन्य-ब्रीमीतुमच्यासंगानेंविकिलीऋषिकार्यास्तवकाया ॥ दीन० ॥ २ ॥ मागतसेंशेवटींएकाचिमीद्यावेंदानाया । ठेवामनीतारामतीनामेंहोती बलवंतातवजाया ॥ दिन० ॥ ३ ॥ अंजनीगीत ॥ (आदिताल) भूपतीकांतेलागीबोले । खाटिमीउभयासीविकिलें । याक्रुराचेंकाळिजउललें ॥ नाहींकसेंदेवा ॥ १ ॥ अर्थकामहेभाष्यदेवोनी । देवाद्विजपावकसाक्षीनी । वरीलीभार्याजिम्यालक्ष्मी । विकिलीक्रूर पणें ॥ २ ॥ प्राणहीखर्चुनीस्त्रीसांभाळिति । दीनहींपुत्रावहु-मानीती ॥ परियाचांडाळाचीरीती । विपरितजाहलीसे ॥ ३ ॥ नकोवदुंमजपातिप्रियेगे । उद्धरिलेतूंपूर्वजजागे । माझ्यासंगेंडाग-चिलागे । तवनिर्मळदेहा ॥ ४ ॥ पुत्रातेंहीकवटाळूनी ॥ बोले-बाळातुझीजननी । सांभाळीलतुजक्षितीकरुनी । धन्यतुह्मीदोघें

॥ ५ ॥ रोहिदासतारामतिदोन्हीं । कौशिकचरणातेंवंदोनी । फिटलेंऋणकींबोलावदनी । बलवंताजातो ॥ ६ ॥ ओंवी. ॥ वे उनीतारामतीरोहिदास । कालकौशिकगेलास्वगृहास । मगभूपाविकतम्यावयास । वीरबाहुडोंबपातला ॥ १ ॥ आर्या ॥ भारद्वयकनकातें, देउनिनृपतोलुनीविकतघेई । डोंबतदातोभूपति, मुनिच्यावंदोनिचालिलापायीं ॥ १ ॥ पद. (नृपवर० याप० चा० ऐका । कौशिकमुनिछळी । चांडाळाच्या । गृहींजेभूपास ॥ धृ० । रायातेंडोंबाचीपत्नी । फटकुरघागरदेआणोनी । बोलेजारेआणी पाणी । चालतगंगेस ॥ १ ॥ पाणीघेउनीयेताफोडी । कौशिकघटरायातेंपाडी । डोंबाचीपत्नीत्यालाताडी । लाथादेत्यास ॥ २ ॥ देईघटदुसरारायाला । कौशिकदंडेंफोडीत्याला । लावितिमगदुसऱ्यासेवेला । रांधायामास ॥ ३ ॥ भांज्यातुनितोमांसहीपळवी । मगतीभूपाकडुनीदळवी । वायूहोउनिपीटहीउडवी । ताडीतरायास ॥ ४ ॥ पद. (जात्यावरीलगीत) देवागौरीवरा । मातेंभवातुनिउद्धरा । सुरवरा ॥ १ ॥ धन्यमीहाखरा । राहेंमहानदीच्यातिरा । सुरवरा ॥ २ ॥ बंदीनगाधीजवरा । देईलसुखासीतोयानरा । सुरवरा ॥ ३ ॥ ओंवी ॥ शुष्कअन्नघेवोनी । भूपतीनपानगेकरूनी । पात्रींघेईतोंगाधिजमुनी । मागेखावयावृध्दत्वें ॥ १ ॥ पद. (मागीलऐकाकौ० हेंपदपु०चा०) राजात्यातेंसर्वहीदेई । ओंजाळितीनपाणीपींई । यापारिनित्यानियहोई । पीडकतोत्यास ॥ १ ॥ पोपाबांधुनिकारिनृपसेवा । गाधिजयापारिसाधीदावा ।

डोंबह्मणेयास्मशानिठेवा । करंतोव्यायास ॥ ऐका० ॥ ६ ॥ **ओंवी.** ॥ ऐकाइकडीलवर्तमान । रोहिदासपुष्पालागून । गेला-असतांसर्पहोउन । विश्वामित्रदंशकरी ॥ १ ॥ **आर्या.** ॥ इ-तरब्राह्मणसुतते, यउनिसतितेंसमस्ततेकथिती । दाबुनिशोकत-सार्चा, सारुनिगृहकृत्यचाललीसतिती ॥ १ ॥ **पद.** (रागभैर-वी, तालआदी, चाल सोचाफिकिरमतकर० याठुंबरीचेचा० व० भांबावलीताराराममती । दाटलासेशोकेंघसा । ह्मणेबाळातुझाआतां । वियोगमीसाहूंकैसा ॥ धृ० ॥ आजवरिकष्टें, सोशिलींभारी । ह्मणुनियांत्रासुनीतूं, चाललासिराजसा ॥ भांबा० ॥ १ ॥ हत-भागिणिला, लाभेलकैसा । चिंतामणीसम, बालकऐसा ॥ २ ॥ कोसळला, दुःखाचापर्वत । मजवरीत्याच्याभारें, चिरडलेपाडसा ॥ ३ ॥ **आर्या.** ॥ कौशिकबोलेंसतीतें, नाहींयेणारहेंअसेंझालें ॥ दुःखपुरेशवघेतों, माझ्यामागुनिसत्वरेंचालें ॥ १ ॥ **ओंवी.** ॥ गरिबदिससीतूंकामेनीं । करद्यायाशक्तनस्मशानीं । रात्रीचश-वजाळूंह्मणोनी । चितारचोनीअग्नीदेई ॥ १ ॥ आरडेआपणची उच्चस्वरें । ह्मणेयेथेंकोणआहेरे । हरिश्चंद्रधांवोनीयेसत्वरें को-पेंचितेसलाथमारी ॥ २ ॥ शवअर्धेजळालें । उसळोनियाबाहेरपड-लें । आक्रोशेंताराराममतीबोले । ह्दयताडोनीतेधवां ॥ ३ ॥ **पद.** (रागजोगी,तालदिपचंदी, चाल साधीलावणीची) असेपरदे-शीबालकयासी । शवाअग्नीहीमिळुनयेकाय कवटाळोनीबाळा-च्याप्रेता । आक्रोशेंरडेमाय ॥ असे० ॥ **ओंवी.** ॥ ताडुनीहरि

श्चंद्रबोलेतिजला । चोरअससीतूठकविशीमजला । माझ्याधन्या चाकरनादिला । कोणआहेसबोलगे ॥ १ ॥ **पद.** (तालबिलंदी, नकोनकोस्त्रीसंग० याप० चा०) कायवदूंजन्मकथाऐकरक्षका । क्रूरपणेताडणहेमजकरूंनका । भूतदयाकांहिंधरापहाबालका ॥ चाल ॥ ऐकुनिममवृत्तयेईदुःखखाटिका ॥ काय० ॥ ॥ १ ॥ सूर्यवंशींजन्मधरीशुद्धभूपती । हरिश्चंद्रनृपअसेंज्यासबोलती । त्याचीहीविवाहितामीजाणरेसती । ह्मणतिइलालोकसर्वतारामती । गाधिजऋणफेडण्यासविकिआज्ञापती । दुर्भाग्येंसर्पदंशाहोईबालका ॥ काय० ॥ २ ॥ **ओंवी.** ऐकुनियांवृत्तांताला । नृपशोकसमुद्रापूरआला । मिठीमारूनीतिच्याकंठाला, मुक्तकंठरूदनकरी ॥ १ ॥ **अंजनीगीत** ॥ अहामातवसुंधरेगे । पातकीझालेअसतीलमागें । परियाचांडाळापारिसांगे । पाहिलासकाय ॥ १ ॥ बालकमाझामृतजोझाहला । जाळीतअसतांभार्येच्याला । क्रूरेंलत्ताप्रहरमींकेला । जळोतोंडमाझें ॥ २ ॥ मजसाठींहेयमातुजला । नर्कपाहिजेनवानेर्मीला । याच्यापातकसमुदायाला । तुलनाहीनाहीं ॥ ३ ॥ बैसयेथेंप्रियेजाउनियेतों । स्वामीचीतीआज्ञाघेतों । मगबालकशवदहनमिकरीतों । वदुनिअसेंगेला ॥ ४ ॥ **ओंवी.** ॥ भूताचेंभयविश्वामित्रघाली । बैसवीतिलाएकेदेउळीं । अंकीप्रेतघेउनीबसली । निद्रालागलीसतीतें ॥ १ ॥ **आर्या.** ॥ प्रेतोदरफाडुनियां, आंतडिंतीच्यागळ्यांतमुनिघाली । शंखकरीआपणचीं, पोरेंखाणारलावहीआली ॥ १ ॥ **ओंवी.** ॥

ताडोनितिलाराजसेवकांनीं । राजाजवळीनेलीबांधोनी । भूपआ-
ज्ञापीडोंबालागूनी । शीरतोडावेंईयेचें ॥ १ ॥ **आर्या.** डोंबह-
रिश्चंद्रकरीं, देईतारामतीवधायास । दुःखेंबोलेभूपती, पुत्रासह-
धन्यतूंचेसुटलीस ॥ १ ॥ **ओंवी.** ॥ घालोनीतिजलागंगास्नान ।
ह्मणेस्वामीचीआज्ञाप्रमाण । करूनीकुलदेवतेचेंस्मरण । मराव
यासिद्धहोई ॥ १ ॥ एकेहस्तेंवेणीधरिली । तरवारउपसुनीउ-
गारिली । ह्मणेवदइच्छाशेवटली । विमानीकौतुकसुरपाहती ॥ २ ॥
पद.(रागबीभास, तालबिलंदी, चाल भलीदिसेकौसल्या०याचा०)
वदेतदातारामतिगाहिवरूनीझांकुनिनयनाते ॥ धृ० ॥ धन्यमीच-
पुण्यवंत ॥ पतिकरींकींहोतअंत । तरलेंह्याभवानंत । मागूंआणि-
ककायतें ॥ वदे० ॥ १ ॥ हरिश्चंद्रकांतईस । बालकतोरोहि-
दास । कौशिकमुनिमागण्यांस । गुरुवासिष्टतारितें ॥ वदे०
॥ २ ॥ विष्णुखड्गहस्तिधरी । पुष्पवृष्टीहोतवरी । अर्पणबलवंतक-
री । शिवपदींकवनातें ॥ वदे० ॥ ३ ॥ **ओंवी.** पातलाआनंदें-
वसिष्टमुनी । कौशिकनृपाच्यापदींवंदोनी । तपश्चर्येचेंफळअर्पो-
नी । रोहिदासाउठविलें ॥ १ ॥ **दिंडी.** ॥ महामोदमनींहोय-
तोजनांसीं । भूपआरूढआपुल्यापदाशीं । हस्तजोडुनिबलवंतस-
ज्जनासीं । विनाविहोऊदेमान्यआपणाशीं ॥ १ ॥

वीरभद्र अवतार, आख्यान.

———*०*———

श्रीगणेशायनमः ॥ **पद.** (ताल आदी, चाल शारदे दासकामदे याप० चा०) शिवचरण। परमसुखकरण। भवाचेंहरण। आधींकविवंदी। बलवंतरचीशुचिकथासुनानाछंदी ॥ १ ॥ परमार्थ। आणीहास्वार्थ। होउनीसार्थ। होतभवबंदी। यत्श्रवणपठणदर्शनेंकालिचीमंदी ॥ २ ॥ तोस्वैर। करिशीववैर। बोलतागैर। झाडिलीधुंदी। परीणामहाचीत्याबलवंताजोनिंदी॥३॥ **ओंवी** ॥ शिवगौरीकैलासाचलीं। आनंदेवटवृक्षाखालीं। बसलीं असतांसुराचीआली। आलीदर्शनातेधवां ॥ १ ॥ **साकी** ॥ अकस्मातमगदक्षपातलाशिवश्वशूरत्याकाळीं। सकलदेवतावेष्टित पाहेजामाताशशिमौळी। ब्रह्मानंदीनम्रसांबदेनोत्थापनत्याकाळीं। अपमानापाहुनीकोपलादिप्तशिखीकींजाळी। ऐसाखवळुनीतोबोले। ऐकुनीबलवंतहीहाले ॥ १ ॥ **पद.** (ताल आदी, चाल अळदार नरगुंद या का० ला० चा०) दक्षवदेहादेवकशाचाभूताधिप अवगुणवंता। अहादेवाकन्यादेउनीफसलोंमीलक्ष्मीकांता ॥ धृ० ॥ जनआतिकुमतीकितीअसतीतरीह्मणतीयातिलोकपती। याच्याहस्तेंकांहींघडेनास्मशानीलोळेभूवरती। नग्नफिरेनरकपालींमागेभिक्षाहाअतीमंदमती। नामाचियाचेमंगलपरितीअमंगलासर्वहीकृती। नरह्मणूतरीधरीसतीशरीरार्धीस्त्रिह्मणंमुखींकेशाचिदिसती। षंढह्म-

णावातरियाच्याकींलिंगपूजनाजनकरीती ॥ चाल ॥ कारितसेवाहन वृषभाचें । लिर्लज्जप्रदोषींनाचे । पानहाकरीभृंगेचें । भूषणासर्प-तेसाचे । अंगासिभस्मप्रेताचें । कितीवर्णूंयेईनांवाचे ॥ अंतरचाल ॥ ममगौरीहीकुपींकशीमीढकलीलीनाहींबलवंता । अहादेवाकंन्या देऊनी० ॥ १ ॥

इंद्रजितवध आख्यान.

———०*०———

श्रीगणेशायनमः ॥ पद. (ताल आदी, चाल शंकरयति मरता० याचा०) शंकरपदयुगवंदुनिआधींकविआरंभकरी । सुलोचनासतीनाटककरुणारसमुखसुखकारी ॥ धृ० ॥ पंचवटीतुनी सितानेलीदशमुखचोरानें ॥ बहुकष्टेंमगतिचीशुद्धिकेलीमारुतीनें । नमानिताअंगदसामासीसागरींसेतूनें । मार्गकरूनीबलवंतसुवेलाचलीयेअघहारी ॥ शंकर० ॥ १ ॥ पद. (राग कालंगडा, ताल आदी, चाल औचितबंगलया० या ला० चा०) इंद्रजितानें वधीलीसीताहेपाहूनीमारुती । पडलाभूवरीमोहुनिमती ॥ धृ० ॥ अंबेजननीतुजसाठींममराघवकितीशीणला । कपीचाश्रमव्यर्थचीजाहला । पाषणाचासेतूसागरींतुजसाठींनिर्मिला । आजवरीराक्षसनिधिआटिला । जंबूकानेंशार्दुलीचाकायअंतसाधिला । तसा-निचानेंकंठकापिला । वदुनिअसेबलवंतअंजनीतनयकपिचापती ।

पडलाभूवरीमोहुनिमती ॥ १ ॥ इंद्रजित० ॥ पद. (राग जोगी, ताल आदी, चाल साधी) सखेमजटाकुनियांजासी । झालाराघवपरदेशी ॥ धृ० ॥ राक्षसहरणेतुजवरीआली । दुर्बलताखाशी ॥ झाला० ॥ १ ॥ तुजविणंमीमरतांममबंधू । मुकतील प्राणासी ॥ झाला० ॥ २ ॥ प्राणप्रियबलवंतबिभीषण । पडला तोंडघशी ॥ झाला० ॥ ३ ॥

श्रीरामजन्म आख्यान.

श्रीगणेशायनमः ॥ गजाननाचें स्तवन ॥ पद ॥ (राग, आरबी, आदिताल, वृष्णीकुलोत्तंसे० याचा० वर.) येईतूंगणराया, लौकरी, पाशांकुशधारी, ॥ लौकरी ॥ धृ० ॥ सुखतीअसुरारी ॥ विघ्ना ॥ मर्दुनिशिंदुरारी ॥ तवपदींवंदुनिकरितसेनुतिअती ॥ श्रमलातोआहिपतीदशशातवदना ॥ १ ॥ विघ्नेंबहुयेती ॥ नाटकीं ॥ भ्यालोंआहिपती ॥ येउनियांत्वरिती ॥ द्यावा ॥ प्रसादबलवंतीं॥ कर्मारंभींतूंचीअससीबा ॥ पूजगजाननपार्वतीतनया ॥ २ ॥ पद: (राग झिंजोटी, ताल आदी, चाल, बहानआयेराम० याचा०) कायवदूंतेंभाग्यमुखानेंदशाननाचेंअद्भुतरे ॥ धृ ॥ प्रातःकाळींतिथिवारातें, परिसवीब्रह्मानेमानें । चंद्रछत्रधरीइंद्रमालकरी । गणपगुरातेंराखीरे ॥ काय० ॥ १ ॥ समार्जनीआतीदक्षवरूणतो । वायूकेराझाडीरे । रेज्यावरतीपखा

ळघालुनी । आंतकपाणीआणीरे ॥ काय० ॥ २ ॥ देवसर्वत्द्रवेहोऊनी । निचहीकामेकरितीरे । बलवंतानेंकीतीवदावें । पावकुअन्नेरांधीरे ॥ काय० ॥ ३ ॥ चाल दुसरी ॥ नवग्रहाचामेळाद्वाराचियेपायरीपाशी । खंडेरावतानित्ययेउनीदावीमजलाआरसी । सदनसंमार्जनानित्यपाहिजेवरुणेयेउनीकेलें । सुइणपणसटवीनेंपत्कारिलें ॥ १ ॥ अभंग ॥ प्रसंनकेलाशिवभोला । मज भयनाहींकळिकाळा । इंद्राहातींगुंफविल्यामाळा । म्यारावणानें । द्वारींदिनकरकरजोडी । धाकेंवायूघरझाडी । अग्नीहातींधु:विलींलुगडीं । म्यारावणानें ॥ २ ॥ ब्रह्माहोउनियांवेडे । वाचीमज पुढेंपातडें । खुळखुळखुळखुळकेलींहाडें । म्यारावणानें ॥ ३ ॥ ओंवी. ॥ ऐसासिंहासनींरावण ॥ करीचतुराननमुखींपुराणश्रवण । ह्मणोनिमध्येंचीसावधान । ब्रह्मांटाळीवाजवी ॥ १ ॥ साकी ॥ (राग जोगी, तालआदि, चाल साधी साकीची) कांरेवाजविलीटाळी । ब्रह्मचाव्यर्थचियेकाळीं ॥ धृ० ॥ ईशचरितआनंदेंऐकत असत त्वांहेंकेलें । मूढजसावाजवीवाबरुनीमाशी बसतांभाळीं ॥ १ ॥ साकी ॥ (रागजोगी, तालआदी, चाल साधी साकीची) ॥ धृ० ॥ मनअतिचंचलयाचानिग्रहकोणानेंह्वबापा । कामादिकषड्रिपुच्यासंगेंटाकितसेजंझेंपा । पुण्यमार्गसोडुनिसुखानेंसहजअनुसरेपापा । सावधानहोऊनिआकळियांहतूंनभूपा ॥ १ ॥ ह्मणुनिवाजविलीटाळी । राजायोग्याचियेकाळीं । पद. (मागील, कारेवा० ही०सा०पु०चा०) कायशिकविशीदशवदना

यासावधहोईऐसें ॥ दाहांशिरांतोडुनीसुखविलेंज्याणेंशिवशिमौळी कारे० ॥ २ ॥ (मागील, ह्मणुनि० ही सा० पु० चा०) असोरावणासत्य सांगतो, घडलाजोवृत्तांत । सुरासुरींकिन्नरींदानवींमनुजींकींपक्ष्यांत । ममढाळीवांचुनिसत्यवानाहींविवाहहोत । वधुवरांचायोगजाहलाअमेलकोठेंखाचित ॥ ह्मणु० ॥ २ ॥ (मागील, कारेवा० ही सा० पु० चा०) जरीदशास्याकळल्यावांचुनीयासाताभुवनांत । विवाहहोईलतरीखणिनमीत्याचीपाळीमूळी ॥ कारेवा० ॥ २ ॥ (मा० ह्मणुनि० हैंप० पु० चा०) ऐकमदांधापंक्तिरथासीकौसल्येचाझाला । शुभलग्नींशुभमुहुर्तीविवाहनारदमुनिनेंकेला । ब्रह्मसूत्रहेंमिथ्यानोहेसत्यचिराक्षसपाला । असत्यहोईलतरीउदधींतोलंघिलआपुलीवेला ॥ ह्मण० ॥ ३ (कारे० हैंप० पु० चा०) अजादशरथासागरींबुडवुनीकौसल्यापेटींत । घातलीमूढातिमींगिळाभीदमीनतियेतेंपाळी ॥ कारे० ॥ ४ ॥ **आर्या** ॥ होईलअसत्यजरिहें, ब्रह्मपदारावणामिसोडीन ॥ पेटीआणुनिपाहा, त्वत्संषयलागलाच फेडीन ॥ १ ॥ (झंपा) वदतरावणभोत्तात । नसेसंशयमज्जयांत । देईनमागासितेंखास । जरीठासअसेहें ॥ १ ॥ **ओवी** ॥ केल्याप्रतिज्ञादोघांहीं । दूतींआणिलीपेटीवाहीं । रावणेंफोडितांलवलाहीं । दशरथकौशल्यादेखिली ॥ १ ॥ **सवाई** ॥ युग्मपहातांचिरावणासीकोपपातला । नग्नशस्त्रघेऊनिस्वकरींवधकरायाधांवला ॥ १ ॥ मागब्रम्ह्याआभिष्टकरिनतुजलासंतुष्ट । सोडमारुंदेदुष्ट । वदतदांतखाततों ॥ २ ॥ **ओवी** ॥ टाकोनींशस्त्रअधोवधन । खिन्नबस-

ळादशानन । दशरथविधीतेंपूजोन । स्वस्त्रीअयोध्येशींजायपै ॥ १ ॥ पद. (रागझिंजोटी, ताल आदी, चाल सवतीपरीदोघीं० याचा०) कौसल्येच्यासदनींदशरथआनंदेंअसतां । क्रीडेंअतीशयनींदचकलादुस्वप्नपाहतां ॥ १॥ पाचारीगुरुवर्यवशिष्टाधाडुनियांदूतां । सांगेतयासींसर्वहिमगतोस्वप्नवृतांता ॥ २ ॥ स्वप्नीमाझ्याहस्तेंघडल्यानरहत्यातीन । नकळेयाचेंफळसांगाजोझालोंमीदीन ॥ ३ ॥ सुततेनसतीमाझ्यात्हृदयाजाळीतमेचिंता । तशामध्येंहेंकायगुरुजीनकळेतत्वता ॥ ४ ॥ पद. (राग सिंधभैरवी, ताल आदी, चाल कोणीदावामजला० याचा०) वासिष्ट आज्ञामस्तकींधरूनीया । निघेराजाएकाकीवनाजाया । वनींहिंडेसुर्यास्ततोहिझालारे । परीनाहींएकहीपशुमेलारे । निशीयेतश्वापदेंजलपाना । तदामारीनशब्दजोपडेकाना । खिन्नहोऊनीबैसलावृक्षशाखीं । शब्दवेधीजोडुनिबाणफुंकी ॥ १ ॥ ओवी. झालीदोनयामरजनी ॥ वृद्धमातापितरघेवोनी । कावडीमाजीबैसवूनी । श्रावणनामापातला ॥ १ ॥ (मा० वशिष्ट० ह प० पु० चा०) वृद्धमातातयासिकायबोले । श्रमवत्सातुजलाबहुझाले । बाळायेथेंक्षणभरीठेवीखाली । कावडीघेविश्रांतिरात्रझाली ॥ १ ॥ तातबोलेश्रावणाभागलासी । तुजऐसाकोणतादुःखसोसी तुझीसेवातान्हुल्याकायवानू । साक्षीसर्वदृष्टीतोएकभानू ॥ २ ॥ माताबोलेश्रावणातृषाभारी । लागलीसेदेपाणिजरातरी । पात्रघेउनीनिघालाजलाकडे । होतिशब्दासहीबुडबूडे ॥ ३ ॥ आर्या ॥

रवऐकतांचिरायें, मृगबुध्यातक्षिबाणमोकाळिला। हरहरअनाथवि-
प्रा, लागेतोरामह्मणुनिआरडला॥ १ ॥ **पद.** (रागजोगी, ताल आ-
दी, चाल होऊनीबैरागीनारी० याचा०) देवामारविलेंरेमजला
कांतुंजअनाथजडजाहला॥ धृ० ॥ पितृसेवेविणठाउकनाहीं ।
कधिनछळलेंपरक्याला ॥ १ ॥ मातापितरेंवृद्धतशांतुनि । अंध-
किरेजगपाला॥ २ ॥ **अंजनीगीत** ॥ तेव्हांदशरथधरितचरणा। बो-
लेकारणमीतवमरणा। देईनआतांमाझ्याप्राणा। कायकरूंआतां १
(मागील देवामा० हें प० पु० चा०) त्यावृक्षातळींजाईराजा। देजलम
मपितरांला॥ १॥(कामदावृत्त) घेउनीतदापात्रपातला। मौन्यवृत्तिनें
देतपैंजला। वृद्धबोलतीकोपकांमुला। भागल्यापरीदिसासितूंमला १
पद. (राग जोगी, ताल आदी, चाल साधी) ऐकुनिपुत्रमर-
णवार्तानिश्चळतीरडती। हापुत्रापितृवच्छलतनयाह्मणूनीआरडती।
तोडेतीकेशालोळतगडबडतृदयाताडीती । नाहींआह्मारक्षकही
बाअनाथदंपती ॥ धृ० ॥ बोलेमाताबाळातुजलासुखनाहींदिधलें।
लग्नादिकबातसोहाळेनाहींकींघडले। बसउनीअंकींएकदिवसही
नाहींतुजपुशिलें। ऐसीमीचांडाळीणह्मणउनीयोग्यतुवांकेलें॥ १ ॥
तातवदेहेपुत्रायोग्यकांसोडुनीअंधातें। स्वर्गसुखास्तवसोडुनिजाशी
आह्मादिनातें । जेणेंतुजवरीटाकियलेबाणरत्यादुष्टातें । सुतशो-
कानयेईलमृत्युछळिजोवृद्धातें ॥ २ ॥ **ओंवी** ॥ ऐसेंशापोनीभूप
तें । सोडिलेप्राणजाहालेंप्रेतें । दशरथराजाजाळीत्यातें । रडत
नगरापातला ॥ १ ॥ **पद.** (राग झिंजोटी, ताल आदी, चाल

नकोजाऊंनटुन या ला० चा०) निघालीडुलत । डुरतराजबा-
ला । पैठणीशालूकटींकाशिला ॥ धृ ॥ नाशिकासरला । सरल-
भांगरचिला । मुखाकृतीबघुनिशशीदिपला । हरीचीकटी । कटि
तटिकांचिमाला । कितिबलवंतवर्णनाला ॥ १ ॥ पद. (रागसा
रंग, तालआदी, चालधन्यउशाहीबा० याला० चा०) चंद्रमु-
खावरीमारधनूपरीवक्रभ्रूलताविराजीती । नेत्रनव्हेतेमीनचीकेवळ
कज्जयुतत्रहूझगझगती ॥ धृ० ॥ सरलनासिकीनथीलालडीचमके
हलकडीवरमोती । बुगड्यावरीमोत्याचेकार्नीकापघोसतेघवघवती ।
नवरत्नांकितअलंकारतेनक्षत्रापरीलखलखती । कुंदत्व्हदनाहिरक-
णीसारिखेरतिगर्वाचीकरीक्षाती । वेणीबघुनिभासतोफणीतोपुष्पसु
वासेंआलासे । नृत्यरंगनिःसंगकरीजैदंगशृंगऋषीझालासे । दशर-
थनृपहेतूपुरवायायापरिरंभानटलीसे । रागेंपाषाणापाझरवीतपोव-
नींगायनसुरसें ॥ १ ॥ आंगगौरवरीबारीकशालुदावीअवयवतेस्प
ष्ट । कुचकुडमलपाहूनीकरींचागंडस्थळमदहोनष्ट । वरचेवरसांव
रीतापदराकामीजनमनकरितुष्ट । जितेंअवलोकनींविझाकरीवाटेती-
पापिणीदुष्ट । नयनांतुनिखरतरशरसुटलेप्रेक्षकत्व्हदयांकरिपिष्ट । ख-
चितशंकरातेंमोहिलहीवाटेतनुजोधरीअष्ट । नाचेछुमछुमपाहुनि-
नाचेशृंगीलालागलेपीसे । धीरनधरवेयोग्याहीमगहातरीमृगीसत-
कोरिलकसे ॥ २ ॥ पद. (रागकल्याण, तालआदी, चालसाधीला
वणी०) डोहळेपुसायाआला । राजाअंतपुरींस्त्रीला ॥ धृ० ॥ का
यतुझ्यागेसांगमनातुनी । जरिबोलसीघडवीनहातुनी । कैकईसीपुसे

पहिला ॥ राजा० ॥ १ ॥ जेष्टीचातोआत्मजत्याते । धाडावातु झींवनवासाते । देसुखममतनुजाला ॥ राजा० ॥ २ ॥ पद. (रागझिंजोटी, तालआदी, चालकौसल्येच्याग्० याचा०) सुमित्रेच्यागृहासिजाताउठलीबहुचपळें । द्वारियेऊनीसंन्मुखप्रभुच्याचरणावरीलोळे । आसनमंचकींपंजुनिराबकींबोलेल्हिाळे । आणि घुरतीभाषणकरितेजैसीकोकिळे । पुरवीनमनीचीआसखासमीदशरथनृपवर्य । कायतुझ्यामानसीवासनासांगगेसखये । प्राणसखेतुजवरुनिजिवमीओवाळिनआपुला । धन्यपुण्यगेमाझेंह्मणवुनीलाभेतू-मजला ॥ २ ॥ पद (रागभिबास, तालबिलंदी, चाल वदेतदातारामातिगहि०) भलीदिसे । कौसल्यारामरूपभानतिजनसे ॥ धृ० ॥ कोठेंमाझेंचापबाण । कोठेंतोदस्यास्यआण । घेईनआजित्याचेप्राण । करिनदेवत्दृष्टसे ॥ भली० ॥ १ ॥ पद. (रागभूप, तालदिपचंदी, चाल, प्रबंधाच्याचा०) नरनव्हेस्त्रीनव्हेभूतहीमनिव्हेदनुजकुलवन्हीअसेजाणमाते। देईममचापशरवधिनआतांचिमीरक्षुनिभक्ततेसर्वभूतें ॥ धृ० ॥ मारूनीत्राटिकारक्षुनियागतोनि-चमारीचआणिसुबाहुतें । जनकग्रहींजानकीपारिणयाकरूनियांक-रीनमगहीनवलभार्गवातें ॥ १ ॥ काननीशूर्पनखीछिन्ननासाकरीननष्टखरदुषणात्रीशीरातें । वालितेंमारुनीसुग्रिवाआदरुनीसागरीं-सेतुच्याबंधनातें ॥ अंगदेंकाथिलसामासिधिःकारीतासर्वरात्रींचराभस्महातें । करुनिघटकर्णदशवदननिःपाततोंसकलसुखदेतबलवं-तयातें ॥ नरन० ॥ ३ ॥ दिंडी ॥ परमआनंदहोयअयोध्येशीं।

रामपरब्रह्मआलेरघूवंशीं । हस्तजोडोनीबलवंतसज्जनासी । विनविहोऊंदेमान्यआपणासीं ॥ १ ॥

आख्यान कंसवध

पद. मदनकदनपदवंदीकविवर । सुखसंपादिकवनिसुमतिदे सकल । सदाशिवमगभरररररर॥ धृ० ॥ जाणुनिभूमिसुराक्षसभर भर ॥ स्त० ॥ वितीअनंतपयोनिधितटिसुर । अवतरलामथुरागोकुलितोनंद । यशोदासुखकरमुरहर ॥ १ ॥ खेळतमुलांतनाचतागिरिधर । फेकीअनंगसुशरव्रजवधुवर । गोकुलिचोरिदधिनवनीता । गोरसु ॥ वतित्व्हत्सरसीजद्दिनकर ॥ २ ॥ गाइनहरिचीलिलासुंदर । गातिजिनारदमुनिसुरकिन्नर । बलवंताचीवाणीआणी । प्रेक्षकत्व्हदयापाझरझरझर ॥ ३ ॥ पद ॥ घेउनिगोपाला । खेळतखेळतहरिआला ॥ धृ० ॥ पेंद्यावरजालेंगडानकटा । काणाकिवडामुकाथोटा । मारिती । एकमेकचपेटा । चित्रकरितीलीला । वेष्टुनित्याजगदाशाला ॥ १ ॥ ऐकालेएकातुह्मिसाले । खेलुनिआह्मांश्रमबहूझाले । चोलुनि । खाउदहिदूधयाले । चंदुहिअस्तालागेला । अंधालीहपलला ॥ २ ॥ कातेसलालेहातातघ्याले । बालिकमातेवत्सलीभलाले । मलकीफोलूकाथ्याघलाले । त्वलाकलाचाला । प्रेमाबलवंतासूटला ॥ ३ ॥ पद ॥ कंसनिदेशेंशीघ्रअणायारामहरीलागुनी । निघालाअक्रुरमथुरेहुनी ॥ धृ ॥ मार्गीजातांबहुसंतोषे-

मनींविचाराकरीं । कदामीपाहिनतोश्रीहरी । ब्रह्मादिकदेवास-हिज्यांचेदर्शनदुर्लभपरी । गवसेगोपयुवतिच्याकरी । गोपमुलांचीउ-च्छिष्टिहिखातोवृंदावनभिाकरी । त्यांचेभाग्यवदुंकितितरी । असोधन्यहो ईनतयालादृष्टिभरुनिपाहुनी । असेजोबलवंताचाधनी ॥ १ ॥ ओवी ॥ अक्रुरगोकुलीपातला । नंदयशोदादिकाभेटला । उद्देशसर्वसांगीतला । देवझालासिद्धतो ॥ आर्या ॥ उदईकनिघूंऐसेंसांगुनिअक्रुरासिहारिनिजवी । वार्ताऐकुनीगोकुलिंसाराजनअश्रुनेवसनभिजवी ॥ १ ॥ पद ॥ रामकृष्णमथुरेसीनिघालेऐकुनिव्रजभामिनी । निघाल्याघरधंदासोडुनी ॥ ध्रु ॥ निमग्नहोत्याकितिकआपुल्याघरांतसंमार्जनी ॥ नी० ॥ कितिरतअसतांदधीमंथनी । आंगधुडानेकितिथेतिशिरावरिजलकुंभाठेउनि । चालिल्यातशाचवेडाउनि । पाजितअसतांअपुल्याबाळाटाकितिझिडकारुनी । पळतीवक्षपिटितकामिनी ॥ चाल ॥ कितिएकचिहोत्यामग्नदंतधावनि । कितिएकउभ्याहस्तांतफणीघेउनि । कितिएकउठतिशयनासशीघ्रसोडुनि ॥ चाल ॥ चलाचलागेजाईलअमुच्याप्राणाचातोधनि । जातिबलवंतवेगसाधुनि ॥ १ ॥ पद ॥ सखयानोपहाबाईरथएथें दिसतो ॥ हरिजवळिपराकेऐसादिसणाराकोणतो । तोमिळान्यावयासिआलासावाटतो । काळाचाकाळऐसाआह्मासिभासतो ॥ १ ॥ ओवी ॥ हायहायरेगोपाळा ऐसेंह्मणतत्यावेल्हाळा । पिटूनियावक्षस्थळा । रथासिवेढावाळिती ॥ १ ॥

आख्यान कृष्णजन्म.

———०*०———

पद. कवीवंदुनिआधीशिवचरणीं। कथींकरणीहरीचीगुणसरणी ॥ धृ० ॥ कंसभूपतोमथुरापत्तनी। अर्पिवसुदेवाभगिनी। उत्सवकेलाबहुआनंदुनी। काढीवरातचतुर्थदिनीं। शालकभगिनीरथींबैसवुनि। होयसुततोशूरमणी॥ १॥ कायवदावाथाटमाटतो। भाटकरतीगोंगाटझणी। वाद्यघोषगगनांतनमाये। चरणधूळीझाकितीतरणी। वाजींहिंसतीबहूझुलतीकरणी। पौरजयेपिटितीपाणी॥२॥ कृष्णागरुकेशरकस्तूरीहेकर्पूरासहवाटूनी। सडेटाकिलेविथीसुशोभितकेल्याअसतीपौरजनीं। कुंठितझालीसेतद्वर्णनी। बलवंताचीहीवाणी॥ ॥ ३ ॥ ओवी॥ अशासमयींदेववाणी। झालीतेव्हांअशरीरिणी। भगिन्यष्टमगर्भआणी। कंसामृत्युसत्यहे॥ १ ॥ पद. ॥ ऐकोनियांदेववाणी। दांतखाऊनीमर्दीपाणी। कंसभूवरीलाथहाणी। कापेथरररतैहीधरणी ॥ ऐको० ॥ १ ॥ असेवैरीणनचहीभगिनी। जाततिजवरीखड्गउपसूनी। ओढीयेलीधरूनीवेणी। येतबलवन्नयनीपाणी ॥ ऐ० ॥ ॥ २ ॥ अंजनीगीत॥ कायकरसीहेबंधुराया। गेलीकोठेंबातीमाया। झटुनीआजवरीइससुखद्याया। शेवटहाकारे ॥ १॥ राजालुटीजरीप्रजाजनाला। मातामारीजरीबाळाला। बंधुवधिजरीनिजभगिनीला। शरणकुणाजावें॥ २ ॥ मीचआभागिणजन्माआलें। स्त्रीसुखमजलानाहींकळलें। याचरणालाहीअंतरलें। दैवअसेमाझें ॥ ३ ॥ ओ

वी ॥ देवावरीभारघालूनि । बसलीसतीनेत्रझांकोनीं । कंसमा-
रायासिद्धदेखोनी । बोलेवसुदेवतेधवां ॥ १ ॥ पद ॥ सोडसोड-
सोडहिलाकायमारीसी । करूनीघोरपापअसेंकोठेंफेडिसी ॥ ध्रु ॥
स्त्रीवधहानिंद्यबहुत । असेभगिनीतुझीत्यांत । वधुनिइसरौरवांत ।
पाडिसीपूर्वजाखचीत । कांहींसमजधरीयांतकायमिळविसी ॥ १ ॥
आजवरिचेजेक्षीतिपती । वेदहीज्यास्तवीतिनमिती । सत्कार्याप्रा-
णदेति । दुष्टकर्मनाचरती । अयशवरूनीसर्वभोगकायजाळिसी ॥ २ ॥
वधुनिइसअमरकाय । होईलबातुझाकाय ; ह्मणसीलमगहायहाय ।
ऐकेरेकंसराय । मानसींबलवंतवाक्यकायनाणीसी ॥ ३ ॥ दिं-
डी ॥ बरेंकंसाआयकेगोष्टमाजी । ठेवीआज्ञाउभयासीबंदिमा-
जी । पुत्रसारेअर्पीनतुजपावे । हितेमारुनिमजलानदुःखद्यावे ॥ २ ॥
ओवी ॥ असोकंसेंसर्वमानिलें । उभयासीकारागृहींठेविलें । पा-
दयुगुलींनिगडघातले । सावधसेवकरक्षीती ॥ १ ॥ पद ॥ इंद्रा-
दिकसुरएकवटुनियां । विचारनाकींकरतीहो ॥ ध्रु० ॥ आगम-
पालकाचित्सुखधामा । भूवरीकंसाधिपनामा । पापरूपजनतापउ
देला । करतोधर्मा विरथीहो ॥ १ ॥ होमधूमतोधुमकेतुवतमानी
ब्राह्मणभक्षीहो । लक्षीअकर्माचरणवसतसेंश्रौत्रादिकपथहरती-
हो ॥ २ ॥ पापाचलतरिसाहूंकितीमीश्रमलीकमलासनदुहिता ।
वलवंतानेंकितीवदावें । आक्रांताहीजगतीहो ॥ ३ ॥ दिंडी ॥ वि-
धीवदलाहोअमरपालकाला । तुह्मीजावेंत्याशरणरमापाला । संतो
षुनिसांगेलउपायाला । वचनऐकुनिशक्रसुखीझाला ॥ १ ॥ पद

वंदुभवनाशनतुजघननीला ॥ सुरनुतपदकमला ॥ जगदव्यापिनि-र्लेपअसूनियां । मायाशक्तीविचालितनिखिला ॥ ध्रु० ॥ व्योमा. क्रांतिघटिमटिंजैसीभरली । सत्तातवादिसली । वार्त्ताद्वैयीतांचीनाहीं उरली । मतीकुंठितझाली । निगमागमवाणीमागेफिरली । स्वानु भवेठसली ॥ चाल ॥ नामरूपनष्टांशझाल्याआस्तिभातीप्रियभा-वहीगेला ॥ १ ॥ शेषावरिपहुडूनियोगानिद्रा । घेसीसुरभद्रा । दावीम-नमोहनसुंदरमुद्रा । दुर्मिलहीरुद्रा । ताताजाणसितूंआमुच्याछिद्रा । कितीसांगूंदयार्द्रा ॥ चाल ॥ धावधाववैकुंठपालका । भक्तचित्तचातक वनमाला ॥ २ ॥ पृथ्वीवरिसर्वहीदुर्नयकरती । पातकआचरती । गाईविप्रातेंपिडादेती । धर्मासंहरती । वसुधाअगनगभूभारेंरड-ती । साहिलकैसीती ॥ चा० ॥ गरुडवाहनापन्नगशयना । तारा यायेबलवंताला ॥ ३ ॥

आख्यान पंडुनिधन.

पद. चंद्रकुलोद्भवपांडूनृपतोगजपत्तनीचानृपझाला । द्वयभार्येस-हनित्तिमानकरीअंधबंधुसहराज्याला ॥ ध्रु० ॥ अबलामुखतेपाहु नियुवतीपत्तनीजाच्याचंद्राशिला । उच्चसदनदीपाचेंकज्जललागेस हजचीत्याशशीला । आलापकालींतुकासुमांकितहोतीसर्वहीअंक विणा । नागरीकमार्मिकअसतीतेकरतीनजाणुनिकरुणा । मणी-

मयंसदनेंलखलखतानारात्रंदीसहीसमवाटे । नित्योत्सवनगरांतचा
ललेन दिसेदुःखितजनकोठें । मरणआवर्षंगजरारोगहीपळतीतेथु-
निभयवाटे । त्रिपुरहननसमविक्रमदेखुनिमयेंशत्रूचेंउरफाटे । प्र-
ज्ञानयनअरविंदसुखाब्धीतिमीरनाशकरविझाला । बल्वंतातेवाटेजै
सापार्वतिधवतोशशिभोला ॥ १ ॥ दिंडी ॥ एकेदिवशींराजासहेतु
झाला। एकजागींबैसताव्रासआला। जाउअरण्यासुखेमृगवधाला ।
करीमंत्रीसर्वहीसिद्धतेला॥ १ ॥पद ॥सवतीपरिदोघींचीप्रीतिकिति
तरिजडलीसे । कुंतीविणमाद्रिलाक्षणहीयुगसमलोटतसे ॥ ध्रु० ॥
दोनदेहदिसतीपरित्यांचाएकचीजिवअसे । प्रितीकरताएकीचव-
रतीमगतीफाररुसे ॥ चाल ॥ टाकुनियाकंठावरिहो, करमोंडसत्य
सुंदरी । चालतीगजाचेपरीहो । मृदुहास्तयेतीमंदिरी । सारखे-
शालूभंजरीहो । नेसल्यामदनमंजीरी । शशीगौरसौरझालरीहो ।
ढाळीतीदासीत्याकरी ॥ चाल ॥ तारुण्याचीज्यांच्यादेहिंछायाझ
ळकतसे । उमारमारतिबहुतलाजल्यापाहुनिरूपतसे ॥ १ ॥ श्लो
क ॥ अशासमयींपातलानृपपाहुनीलाजती । सुधासुरसभाषणेंस्मि
तमुखेंतयापाजिती । सुपुष्पशयनींनृपावसवुनीस्वयेंशोभती । जणो
कनकवल्लीत्याकनकपर्वतालोळती ॥ १ ॥ दिंडी ॥ भूपगडबडी-
नेंनिघेवनाजाया । धरीतीआग्रहदोघीहीसहानिघाया । पांडूवळ-
लाप्रितीच्यादोनजाया । रतीघेईकाननींसौख्यव्हाया ॥ १ ॥ पद
अहोप्राणनाथानमित्येतुझांसी। द्यावीहोरतीजळतेहीदासी ॥ध्रु०॥
तृषितजसाफिरेउदकासाठीं। दीनजसाचरेधनिकापाठीं । तळमळ

तेहीयास्वरुपासी ॥ १ ॥ कामज्वरेंमजव्याकुळकेलें । सर्वशरीर घामानेंभिजलें । धीरनसेहोमजगुणराशी ॥ २ ॥ आर्या ॥ बो-लेऋषिआहेकींदीनजनबघतीलहोउद्यारजनी । दिवसानघेरतीगेस खयेकरीसद्विचारतूंचमनीं ॥ १ ॥ पद ॥ जळोबाईहासुविचार । आणि शरक्रूरहामार । आशासोडाजाहलेंठार । कितीधीरधरूंमीआ-तां ॥ धृ० ॥ कशालामगकेलीजाया । व्यर्थस्त्रीचीहत्याघ्याया । आगलागोजिवालाया कायावायानाहींमाया ॥ २ ॥ पद ॥ का-मदावृत्त ॥ कायहेस्त्रियेलाजसोडसी । मदनआवरीहोऊद्यांनिशी । लोकहिंडतीयातपोवनी । पाहींचहुकडेदिसतीतेमुनी ॥ १ ॥ म-दनसारिखानरपशूंतगे । मनुजआकळीनचपशूतगे ॥ ह्मणुनिथोर हीजातमानवी । लीनकामित्यापशूह्मणेकवी ॥ २ ॥ पद ॥ द्वी-जदेवपावकसाक्षा । दिलेभाष्यापूर्वीलक्षा । अर्थकामीपुराणीदिक्षा । बोलणेंकाफोलकेले ॥ १ ॥ असोनाहींमाझीममता । मेलीऐसीजाणा कांता । अंतकाळींतरीहोआतां । देहींफिरवाआपुल्याहाता ॥ २ ॥ ॥ पद ॥ हेतूपुरवीनगेसखयेमनीचे ॥ धृ० ॥ परिघेईस्वरूप तूंहरणीचे । मीहरणाचे । परिहानाचे । युद्धकरूयागेमदनाचे ॥ ॥ १ ॥ आर्या ॥ मारीनरहरणत्यातत्काळचिभूपतीक्षणबाणानें ॥ पडलेप्रेतऋषीचे भरवीतस्त्रीदिशाविलापानें ॥ पद ॥ अतिरडेऋषी चीजाया । आलिंगुनिपतीकाया ॥ धृ० ॥ वेळकाययासीजाया । सापडलीतुजपतीराया । जाउंमीकवण्याठाया । पडतेपाया । अरेदेवा नाहींरेमाया । यास्त्रिचीतुजयदुराया ॥ १ ॥ साकी ॥ भीतभीतपांडूये

सांनिधसांगेसर्वहीघडला। चरणींतिच्याठेऊनिमाथाआक्रोशेंबहुरड ला ॥ १ ॥ क्षत्रीयमीमृगवधीलाअसतांप्रत्यवायतोकाय । जाणी गेसतीभेदिलाम्यांतुझ्यापतीचाकाय ॥ २ ॥ असोसर्वहीघालीपो टींदासतुझाहाराय । तिळतिळतुटतेंकाळीजमाझेंह्मणताहायहाय॥ ॥ ३ ॥ पद ॥ कामारियलारेचांडाळाममपती। कापानींमैथुनीका मृगासीरेयेरिती । शिकवितोसीकायपतीबघुनियानिती ॥ चाल ॥ दंडतुलायोग्यचीरेदुष्टाघडेलसंगती । स्त्रिचीतदामरशीलसत्यहे । तदत्वदयावरती ॥ १ ॥ ओवी ॥ यापरिराजाशापेन । करी- पतीसहगमन। पांडूराज्यत्यागुन। वनींभार्यासहराहत॥ १ ॥ पद ॥ पुत्राविणपरलोकीमजला। गतीनसेगेकायकरूं ॥ घृ० ॥ ऋषीपत्नी- च्याशापेंनाहींपुत्राशामजला। हतभाग्यामतिपितरनिंदती। कुठवरत रीमीधीरधरूं ॥ १ ॥ पद ॥ पांडूभुपानिःसंगहोऊनींचालेमाद्रीवरी॥ हस्तीनीप्रतिमदयुततोकरी ॥ घृ० ॥ मदनधुंदाकैफानेंडोळेमान- नशारिरांतरि । झडपलापतंगदीपावरी ॥ चाल ॥ मगसन्निधियेऊ नीहातवसनीघातला । मृदुमृदुवचनबोलतआधीचतीजला । हे संकटजाणुनीमाद्रीटाकीजला ॥ चाल ॥ लोहजसेचिकटेतेलोकरी लोहचुंबकावरि । वदेतीसंकटदेवाहरी ॥ १ ॥

आख्यान उत्तर गोग्रहण.

पद ॥ मममनोमधुपशीवपदकमली । गुंगोयोरसवाग्जाली ॥

॥ ध्रु० ॥ भारतहेरुचिदातेकविला । ह्मणूनीतिथेमतीहीजडली ॥
॥ १ ॥ सर्वकथासुकथापरीघेतली । उत्तरगोग्रहणामधली ॥ २ ॥
सर्वोच्छिष्टपरीमुढाया । बलवंताबहुमानवली ॥ ३ ॥ ओवी ॥
अज्ञातवासाचेअष्टमास । गेलेअसतांकौरवाधीश । सभेमाजी-
कासावीस । बोलेसर्वासंतेधवां ॥ १ ॥ पद ॥ लावीजोपांडवशोधा । दे-
ईनत्यालाहीवसुधा ॥ ध्रु० ॥ सर्वहीनगरेंशोधियलीं । व्याधींविपि-
नीधुंडियलीं । गिरीचीशिखरेंचाळीयलीं । तत्प्राप्त्यशानचबहुधा-
॥ १ ॥ बोलासभ्यतुह्मीआतां । याचाअंतकितीप्रहाता । चिंता-
नागिणमजडसता । पाजातुमचीवचनसुधा ॥ २ ॥ मीकातुह्माज
डजाहलों । किंवविपिनीआरडलों । बलवंतहीमीपरीथकलों । सो
सेनाहीमजबाधा ॥ ३ ॥ पद ॥) तैशकुनि । भूमीगतशनी । स-
त्यगिरीर्थशनी । वदेभूपाला । मीजिवंतअसतांम्लानजसाकापा
ला ॥ १ ॥ पणपूर्ण । करूनीतेतूर्ण । आलेमत्कर्ण । असेंआ-
यकती । भूपतीतदामध्यस्तउगीचनचबसती ॥ २ ॥ अविनाश ।
अस्तीचेपाश । जसेयमपाश । कापकीनाश । असतीआद्यापी ।
मीआगस्तीशोषीनपांडवधनवातापी ॥ ३ ॥ चाल ॥ मीचिंताम-
णिअसतानांतवगृहीं । तवगृहीं । दुःखयेईना । सांगतो । सांगतो
देवअभिमाना । घेऊनी । घेऊनीपांडुसुतधनी । दायदेह्मणूनी ।
जरीयेसजुनां । मीकरीनत्याबलवंताहीनिरधनी ॥ ४ ॥ पद ॥ राधासुत
बोलेसखया । कासावादुःखहेवाया ॥ ध्रु० ॥ पांडवतेकोमलरा-
या । सुकुमारतनुतत्जाया । अतिकठोरऋतुदुःखाया । काअसतीयो

ग्यतत्काया ॥ चाल ॥ रवीकिरणमरणज्याहोतें । मृदुशय्याकणबाधते । कापतीजेमलयजवाते । जाणहेसत्यमेलेते । बलवंतहसेमुर्खाया ॥ १ ॥ पद ॥ दुःशासनबोलेदादाभीकांहरिनागनादा ॥धृ०॥ कर्णधनुर्वेदार्णववर्णनकर्णगामीजेझाले । कांपेइंद्रहीमगकाकरसीपांडवबलभयवादा ॥ १ ॥ गरुडासापकीव्याघ्रामृगतसेआह्माअसती । ठेचीलउडवीलउग्रगदाहीकरीलत्यांचाचेंदा ॥ २ ॥ मेले किंवाजीवंतअसलेतरीतेएकचीआह्मा । विरश्रीतेपाहुनीवाटेबलवंताताोसोदा ॥ ३ ॥ आर्या ॥ भूतभविष्याज्ञाणकअसतांआचार्य गुरूसभेमाजी । राहोततर्कसारें । हीशंकाघालवोततेमाजी ॥ १ ॥ ॥ पद ॥ द्रोणाचार्यतदाबोले । प्रेमेनेत्रकरुनीओले ॥ धृ० ॥ पांडवखांडववनदानी । कळलेशौर्यनिधीभुवनी । समरींशंकरतोषवुनी । पाशुपतास्त्रामिळवुनी । स्वर्गीपार्थअसुरवधुनी । बैसेइंद्राच्याआसनीं ॥ चाल ॥ हरीहरसक्षितीज्यांनांत्यातेह्मणतोहामेले । सुतजमंदमतीडोले ॥ १ ॥ भीमेंसमरमहाभिमें । वधिलेबकादिहीवहिले । धर्मेसकलशुद्धकर्मेलाजविलेनृपतीपहिले । नकुलेसाधुगीतसुकुले । भरतादिकहीलोपविले ॥ चाल ॥ सहदेवासेवायासुरहीमानसीलोभावेले । दिसतीलतेतुजमितकाले ॥ २ ॥ गाईविप्रासाधुते । सुखज्यादेशींअमितहोते । पातकराजाच्याहाते । किमपिकदापिहीनचघडते । तेथेंअसतीपांडवते । ध्यायायेतीफलतूंते ॥ चाल ॥ यापरीगुरुभाषणऐकुनियांतेखळचडफडले । परीबलवंतासुखझाले ॥ ३ ॥ पद ॥ मित्राशत्रूहा । गुरुकशाचा ॥

॥ धृ० ॥ खाऊनीअन्नअस्मत्गृहींमाजला। शत्रुगुणवर्णनीभठजणु झाला। कर्मचांडाळबैमानसाचा ॥१॥ कायहाविसरलाशामागली। द्रुपदनृपदयदादक्षणाचांगली । भिकमागेतदापोरयाचा ॥ २ ॥ दुग्धपाजुनीयासर्पतूंपाळीला । शीघ्रघालीवहाभटनसेचांगला । त्रासबलवंतीदेनीचवाचा ॥ ३ ॥ ओवी॥ ऐकोनीनिंदेचाभडीमार। खवळलाद्रोणाचाकुमर। खड्गउपसोनीमहावीर। क्रोधाविष्टकडक डला॥१॥पद॥ कर्णाजन्हालांबविशी। परीतोडीनमत्सदसी। धृ०। सिंहमुखीहस्तातेघालूनीनिच्याकांतूंमरसी । दुष्टानष्टासर्पशिरींपद दाटुनीकारेदेसी ॥ १ ॥ सुतजतूंशशीवंशादिपहासंगतपडलीखा- शी । कायकरूंकौरवकुळबुडतेंह्मणुनीबोलहेसोशी ॥ २ ॥ पुन- रपिगुरुनिंदेचेभाषणसभेंतयाजरीकरसी। शीरतोडुनिमिथ्याभाषक- करीबलवंतापार्थासी ॥ ३ ॥ पद. पोराबागुलबावादावितीबायातु रेतैसा । पशुपक्षांबजवायापुरतीक्षेत्रींटेंभाजैसा । श्राद्धजेवीभटया चकतूंतेकामीहाराविऐसा ॥ चाल ॥ पक्कपर्णवततवतातातेवीरजुमानी कोण। पुनरपीह्मणतोमीद्रोण। जैसाउच्छीष्टद्रोण॥ १ ॥ पद. नि- र्बलआह्मीबलिष्टतरीतूकांमेलाहोतास। । करुनीचतुर्भुजगंधर्वानी- नेलेंजेतुह्मांसी ॥ १ ॥ पट्टशिष्यमत्ताताचाजोपार्थवीरवनवासी । सोडवीतुह्मांनिर्लज्जानोंका वेसरुनिगेलासी ॥ २ ॥ गुरुवचनेंजिं कोनीआणायागेलात्याद्रुपदासी । लटलारडलामगयशआलेबलवं- तापार्थासी ॥ ३ ॥ पद. जयअपजयहेवीरअसेत्यायेतीरेबन्हीना । घोड्यावरबसणारपडेलचीखिसमतदारपडेना । किर्त्तीपराभवसभेंत

मिळतीकवीसनत्त्वमुर्खोना। षंढापुनरपिमाझीनिंदाकरसीतरीपदडा वा। ठेऊनीमस्तकचिरडीलहा। मगतवबापकरीलहाहा ॥ २ ॥ **पद.** समजमदांधातोपदतुटलायमपाशींपडलासी। असेह्मणूनीकडकडूनीउडालामारायारविजासी ॥ १ ॥ **ओवी** ॥ कर्णहीउसळेइकडोनी। उभयतांधरतीधांवोनी। हांहांह्मणवुनीशांतवुनी। दोघांविरांबैसविती ॥ १ ॥ **पद.** बोलेधृतराष्ट्रजराधेया। कांवेडलागलेंसखया ॥ धृ० । कवण्यासंकटींमीआहे। हेनेत्रउडुनीपाहे। मजलातुह्मीतारकहेसारे। मगयोग्यकलहहाकारे। कादूंआधीचोरांहडकुनिया। कांवेडलागलेंसखया ॥ १ ॥ **आर्या** ॥ एक्यासंकटिअसतांदुसरेंदाटूनिकासयाकरतां। पांडवज्ञोधाघालावीरसर्वतुह्मीकासयाकरतां ॥ १ ॥

आख्यान कर्णपर्व.

——*०*——

पद. घालूनिचापगळ्यांतनृपाच्यापाडियलेतयासूर्यसुते। मोडुनीस्यंदनतोडुनिचापहीमारुनिअश्वहीसुतहीते। आहेसकेवळदुर्बळभटनूंपात्रकसारेनिश्चळते। दुर्भाषणजेबोलतत्यातेबलवंताबहुदुःसहते ॥ १ ॥ **ओवी** ॥ पाहोनीधर्माचीदुर्दशा। भीमसात्यकीशोकावेशा। पात्रहोऊनद्वारकाधीशा। करूणास्वरेंपाचारिती ॥ ॥ १ ॥ **पद.** सखमामुरवैरी। त्यजीलेकांनतपांडवकैवारी। त्रि-

दहेकंसारी । राहवलेकैसेंतुजदनुजारी ॥ धृ० ॥ राजाहाआमु-
चा । बहुसाचा । डागनसुनीपापाचा । व्हावादेहाचा । ह्याया-
चा । छळकारेंश्रीहरी ॥ १ ॥ जेथेंऋषीकरतीअभिषका । राज
सुययज्ञांती । तेथेंदुष्टानी । स्पर्शुनीयाकेलीकींरेबलजोरी ॥ २ ॥ येई
लपार्थआतां । मजपहाता । धिःकारीलश्रीकांता । कैंससहनकरूंअप-
माना । बलवंतामजतारी ॥ ३ ॥ **ओवी** ॥ चालोनीआलेकौरववीर । पळ
तीपांडवाचेसैन्यभार । धर्माशिबीरापोचउनीसत्वर । युद्धकार्यासीपा
तले ॥ १ ॥ **पद.** मारीतिसमसप्तकवीरा । बोलेअर्जुनयदुवीरा ॥ धृ० ॥
दुश्चिन्हेंआजीबहुमजला । भासतीभितीदगोपाला । माझाआवांकागे
ला । सांगावीजनाधिःकारा ॥ १ ॥ सुखीमाझाधर्मकीआहे । सर्वहीभी
माद्यनुजहीहे । सांगाचरणीशिरवाहे । भासेसुतवधादिनदुसरा ॥
॥ २ ॥ जातीमजलायुद्धनको । हांसुनीमजवरीलोकथुंको । किर्ती-
चासागरहीसुकों । न्यारथबलवंताधीरा ॥ ३ ॥ **ओवी** ॥ समसप्त
कमारुनिपरतला । स्वसन्यींभिमादिकांभेटला । वचनऐकुनीधिः
कारीत्याला । धर्मदर्शनाजायपैं ॥ १ ॥ **पद.** जळोजळोवंदन
तुझें । जळोजळोशौर्यहीतुझे । जळोजळोगांडीवतुझें । व्यर्थओझें
वाहासीबैला ॥ १ ॥ बारेतुझ्याआहवयज्ञा । स्वीकारीलीदीक्षा
म्यासुज्ञा । नपुंसकापद्मीणजैसी । झालीतुजकीर्त्तीहीतैसी ॥ २ ॥
पद. निंद्यशब्दऐकतांचीपार्थवीरकोपला । नग्नशस्त्रघेऊनीकरीवध
करायाधावला । आवरीधरीहरीवदेकरीकृपातरी । बंधुवधप्रास
होयतूजकायबातरी ॥ १ ॥ **पद.** धन्याकिरीटीकुंतीसुतराय । प्रसव-

भीमाय । अन्यवीरमातेतेंकाय । मजपुढेंवाय ॥धृ०॥ शंभूशबरा जींकुनियाकेलें । वशदेवझाले । शून्हजैसेतेंतेंठेले । हरीमनींडोले ॥ धन्य० ॥ १ ॥ षंढतैसा तूंचीकीरेपाप । ममयशामाप । नाहीभीरोग्रेउनीयांचाप । पळसीतूंमाप ॥ धन्य० ॥ २ ॥ जाणुनीयांद्यूततहातेंकरसी । संपत्तिहरसी । बंधुपत्नीद्युतपणातेवरीसी । बलवंताहोसी ॥ धन्य० ॥ पद. मारीनकर्णजरी । रणांतरी । सत्यमीविजयतरी । श्रीहरी ॥ धृ० ॥ मीशशीकुळीचा । सुतपंडुचा । जन्मलोपृथेउदरी । तवभक्तिदृढमाझीजरी । वधीनआजीअरी । श्रीहरी ॥ १ ॥ इंद्रकीलनगीं । उद्धरलोजगीं । झालोसुखभागी । जरीशंभुदेपाशुपतास्त्रा । सत्यागीतरी । श्रीहरी ॥ २ ॥ घनाक्षरी ॥ वंद्धुनियाधर्मपाय । संगीवेतभीमराय । ध्वजस्तंभअंजनेय । भुभुःकारकरीतसे ॥१॥ देवदत्तपांचजन्य । वाजवितीमहाधन्य । पवनतनयभीमजन्य । सींहनादहोतसे ॥ २ ॥

आख्यान समुद्र मंथन.

——*०*——

पद. एकेदिवशींशचीचावर । बैसुनिचालेहस्तीवर । पातला तेथेंअत्रीकुमार । इंद्रेंपुजीयेला । आरंभीलेउदधीमथनाला । त्यासमयाला ॥ १ ॥ प्रसंन्नहोउनीदिधलीमाला । मुनीनें

भगत्यापुरंधराला । त्यानेंघातलीकरीगळाल । ऋषीकोपियेला ॥ ॥ आरं० ॥ २ ॥ क्रोधेंनिष्ठुरबोलेवचन । मत्ताकरसीमम आपमान । होईलसंपत्तितवहीन । वदुनितोगेला । आरंभीलें उदधी ॥ ३ ॥ आर्या ॥ दुर्वासोक्तिपडलीअमरश्रीत्यामहार्णवीं- जेव्हां । सामरशक्रपुसेत्यागीष्पतिलानमूनीयुक्तितीतेव्हां ॥ १ ॥ ॥ दिंडी. ॥ गुरुवदलाहोअमरपालकाला । तुह्मीजावेंत्याशरण- रमापाळा । संतोषुनीसांगेलउपायाला । आज्ञाऐकुनीशक्रसुखी- झाला ॥ १ ॥ पद. अमरगणासहशक्रनिघुनियांक्षीरसागरिआ- ला । ह्मणेरमावरयुक्तिसत्वरसांगावीदासाला ॥ धृ० ॥ आह्मी शरणआलोतुजलारे । रक्षितांतूंचिभक्तालारे । मुक्तकेलेंसरसीगजें- द्रालारे। तुह्मावांचुनीभक्तपालकानसेदुजात्राता।यास्तवमिळुनीसर्व हीआलोंतारीबलवंता॥१॥पद.प्रथमनिघालीमृगनयनातीलक्ष्मीआ दिमाता। तदनंतरतोकौस्तुभआलादेवदानवपहातां। तीनमासाही- निघेसुरतरुपारिजातकनामा । अश्वऐरावतसुराकामधेनुतसाचीचं- द्रमा । शंखाभिषगमगशार्ङधनुहेसुरजीवनअमृत । रंभादुःसहदुर्घट विषतेउठलेदग्धकरीत । सुररात्रींचरत्रासपावतीकरतीमनींचिंता ॥ श्रीहरीचरणींवंदुनिवदतारिरक्षींबलवंता ॥ १ ॥ पद. शिवशिवगुरु ताता । रक्षीदासाआतां ॥ धृ० ॥ सुरासुरेहीवर्तसेत्यांचीप्रतीपाळ कतुमाना ॥ १ ॥ दुःसहविषतेंजाळीत्यांतुनिमुक्तकरावेंआतां ॥ २ ॥ आलेशरणतुलाहेरक्षीअमराबलवंता॥ ३॥ पद. विष्णुनेंतीद्वीसत्यर त्नेंविभागशहामगवाटीयली ॥ धृ० ॥ द्वीपद्वीजराजसुरतरूवरतो

धन्वंतरीआणिरंभारे । पांचहीरत्नेंविबुधेशातेंरमापतीनेंदिधली-
॥ १ ॥ शंखशार्ङ्गधनुकौस्तुभमणीतोस्वयेंमाधवेंघेतलारे । हरी-
स्वरुपीमोडुनपिङ्गाग्निवामालाघालीतरे ॥ २ ॥ सत्पाननहयभानुका
रणेंविषतेंशंकरजीलारे । कामधेनुजोउग्रतपोनिधीवसिष्टमुनीला-
दिधलीरे ॥ ३ ॥ अमृतसुरेस्तवकलहदेखुनीयुक्तिरमेशेकाढि-
लीरे । सुरासुराच्यापंक्तिबसवुनीमोहिनीरूपेंवाढीरे ॥ ४ ॥ पद.
मुखजसेपूर्णचंद्रमा । जशीदुजिउमा । रुपाचीसीमा । रमाहीलाजे ।
मोहीनीस्वरुपत्याभगवंतालासाजे ॥ १ ॥ बसविल्यादोनपंगती ।
कलशघेहाती । मयुरागती । पायीनुपूरवाजे ॥ मोही० ॥ २ ॥
वाढिलेअमृतदेवाला । सुराअसुराला । झणतीमलमाला । किर्ति
जीचीगाजे ॥ मोही० ॥ ३ ॥ अमरांतराहुबैसला । अमृतपाना-
ला । झणतीमलामला । खुणावीलेद्विजराजे । मोहिनीस्वरूपत्या
भगवंतालासाजे ॥ ४ ॥ आर्या. सिंहिसुतातेंदेखुनीमोहिनीतेंव्हां
बहूतसंतापे । कुंडलघेउनिहातींग्रीवाहीचंद्रशत्रुचीकापे ॥ १ ॥

आख्यान शकट व्यूह.

—*0*—

पद. शिवहरशंकरसांबसदाशिवबंदुनिआधीतुजभावें । पूर्ण
वीरकरुणारसमिश्रीतवाटेसत्चरितागावें ॥ धृ० ॥ अभिमन्युतेंव-
धिलेंकुरुनींचक्रयूहामधेंकोंडोनी । समसप्तकमारुनीपरतलापार्थभि

ईअपशकुनांनीं।वरचेवरहरीधैर्यदेतसेपुष्टीवरकरथापटुनी।शिबिरी येतांनरनारायणसर्वरडतीमुखझांकोनी। झालाजोकल्हेळसुदुःसहब लवंताहीनवर्णवे॥१॥पद दीनवदनबंधुच्यामौनापाहुनीनरपोळला। प्रथमधर्माच्यापदींलागला॥धृ०॥ अजातशत्रुकांबोलानाकायसमजु मीअहा। रडतीकांसेवकजीहेपहा। मेलानाहींपांडुअसेमीसमजे- जोतुह्मीअहा। सांगाकारणजीस्थिररहा। विनवीअसेंबहुपार्थप- रीतोधर्ममुकाराहिला। तदाभिमावरओळंबला ॥ १ ॥ बाभिमा गुणधामातूंतरीतारदुःखसागरीं। बुडतांतूंचीआह्मातेंतरी। इतरा- दुःसहऐसींकष्टेसोशिलींबाआजवरी। डगमगलासीनत्याअवसरीं। त्याच्यानेंहीनबोलवेचीअमितगळदाटला। तदानकुलासीपार्थबो- लला ॥ २ ॥ वत्सानकुलाआजवरीमम्तुंआज्ञानचलंघीली। प- रीआजविपरीतगतीभासली। सांगतूंतरीरडतीकाहेकायदशाजाह- ली। संशयममधीवेडावली।त्याच्यानेंहीतेवढ्वेनामूढापरीबैसला। तदासहदेवाआलिंगिला ॥ ३ ॥ रेसहदेवादुर्दैवानेंकायझडपमारि ली। सांगरेआणतुलाघातली। ऐकास्त्रियांचीआंतरडारडकायह्म णूनीचालली। मलानचादिसतेगतीचांगली। सर्वतुह्मीदिसतापरीं- माझाबाळकुठेराहिला। शोतैंबलवंतशोकउसळला॥४॥ओवी॥ अहारेअभिन्युबाळा। ऐसेंह्मणूनीत्यावेल्हाळा। पडल्यायेउनी अर्जुनाच्यागळा। कायवदावीवेळती ॥ १ ॥ पद. झा- ल्याविव्हलत्यानारी। कायकरीतीदैवानेंनेलापुत्रतसाकुलदिपची विझाला ॥ धृ० ॥ पतीमागेंमीकेवींवांचलेऐकायाहेजगदि--

ज्ञा । धन्यमाद्रीतुंशेवटकेलापतिच्याशेजारी । मायसुभद्रासा-हिलकैसी । वागवीजीत्यानवमासोदरीं ॥ १ ॥ निजमातिहुनीअ-धिकचीदावीप्रेमामजवरीमोठाजो । कुठपाहुतोबालकमाझादेवाकं सारी । कायआजीहोविपरीतझाले । पिपिलीकाभूगोलागिळीहरी ॥ २ ॥ कृष्णाकंठीमिठीघालीसुभद्राफोडितसेबहुहंबरडे । ममबं-धुबाळाचामामात्यांचाकैवारी । देवअसुनियाकायघडावेलेंबलवंता-तोदावझिडकरी ॥ ३ ॥

आख्यान राधाविलास.

——*०*——

पद. एकेदिनीहरी । मातृअंकावरी । खेळेनानापरी । आनंदानें ॥ ॥१॥ गोकुलभामिनी बहुतकोपुनी । सांगतीगाऱ्हाणीं । भगवंताची ॥ ॥२॥ पद. (संस्कृ. ग.) नंदसुंदरीतवबालस्यं । श्रृणूगोकुलवृत्तं ॥ धृ० ॥ गोपालैसहप्रविशातिगेहं । लुंटतिगोरसनिकरं । कुरुसादरचित्तं ॥ १ ॥ अनिवारोयंतनयोजाता । भवतिताडनमेनं । मनवाभीर्वित्तं । मि-थ्यावागि । प्राश्रुणमातं । सदनंकिपयरहित्तं । ममत्द्दयंकापि-तं ॥ २ ॥ पद. (मराठी ग०) ऐकसखशिशूकारितकरणी । सांगावयाममलाजतवाणी ॥ धृ० ॥ कांतपलंगीनिद्रिस्तअसतां । मिहीत्यास्थळींशुद्धींतनसतां । उतरतकाढुनसािर्णीगे । मगबांधि लीदाढीसवेणीगे ॥ १ ॥ खोऱ्याबोलतीयाव्रजसुंदरी । जाउंक-

झालात्याचेमीमंदीरी । असतीयाअसत्यखाणीगे । मजपहातीचो-रावाणीगे ॥ २ ॥ पद. (कानडी) नंदसुंदरीकेळमात । मग-गनिनूहेळ ॥ ताई ॥ धृ० ॥ हालगडगीबंदु । सालदु । येन्इवन छेदु तिरगीबंदरेनाव्हडदेनु । सिटबंभाळ ॥ ताई ॥ १ ॥ ता-ईहोगह्यीला । इवरदमनयिनोडह्यीला ॥ ताई ॥ व्हरगहाकयह्या गवळणी । मारीनोडुद्ध्या । ताई । मुळेरकडीगेनोडवदेनु । इव रमातसुळ ॥ ताई ॥ २ ॥ पद. (हिंदु०) जशोमततेसादिवा नापूत ॥ धृ० ॥ दधीमाखनसबचोरलुटावे । करदिअवधुत ॥ १ ॥ पद. तुजलादेईनखायादहीदुधमाझ्यासखया । जरितूमागसीवा-या । नजाणोनी ॥ १ ॥ यापरीबोलेमाता । परीतोब्रह्मपीता । तिचेंवचनणुनीचित्ताबोलेबलवंता ॥ २ ॥ पद. देईहेममअंबे । त चाचीबिंबे । उदकीचाजिगदंबे दिसतीमनापरी ॥ १ ॥ पद. ध रीहट्टसुरहारी । गगनीच्याक्पाकरी । देसीतूनाजरी । फोडीन-चरवीकरी ॥ १ ॥ ओवी ॥ यापरीयशोदाकथकरी । परीहट्ट नसोडीदैत्यारी । मातावहुताडनकरी लवराधिकापातली ॥ १ ॥ पद. आलीराधीकोतस्थानीं । मुरडतडोलतहावभावकरीपाईंचेनु-पुरआतिरुणझुणझुणी ॥ धृ० ॥ तितेपाहुनिहरीमुर्सेती । हर्षेपा-वलीअतिरुदनासोडुनि ॥ १॥ पद. नेईयाहरीला । राधे । तव गृहीममबाला ॥ धृ० ॥ देउनियांदधीला । खेळवी । शोभेसुत-तुजलाराधे । तुजकडेपाहुनिहसेमृदुमृदुमृदु । सोडिरुदनाला ॥ रा धे ॥ १ ॥ पद. घेऊनीकडेवरी । आलीमंदीरी । बसवुनीसेजे-

धरी । खेळवीबहुपरि ।। १ ।। पाहुनिरुपभारी । मोहेअंतरि । होईतरुणजरि । भोगिनतरि ।। २ ।।

आख्यान भीष्मजन्म.

पद. शिवचरणनमुनिकरिकवना। कविमहाभीष्मभूपालकथेच्याक लीयलतृणहरपवना ।। धृ० ।। महाभीष्मविधिसदनगमनते । सुर धुनियांतत्शापा । शंतनुचागंगापरिणयमगाभिष्मजननसाध्ववना ।। ।। १ ।। सत्यतीचापराशरासिसंगमतद्वरदावा ।। श्रीमद्व्यासोद्भवमूलचिजो । वेदांताध्वकसवना ।। २ ।। सत्यवतिशंतनुयुतहोता । पुत्रद्वयजेहोती । पूर्वांवधअंत्यापददेउनियासंपविगुणद्रवणा ।। ३ ।। पद. धरानाथतोमहाभीष्मनृपारिपुकारिहरीहरिसा । राज्यधुरंधरानेतिमानज्यामानीतिहरिपारिसा ।। धृ० ।। प्रजातिजावरिसदाफिदात्ह्नमहात्यजुनिसरसा ।। भवाबुजुनियांशिवासिमानितियुववाधिअरिसा ।। त्रीमूर्तीचेंसतत्रिगुणवातितेपरिसुजनलोहपरिसा ।। चाल० ।। यानानागुणानिधीवरीविधीबहुतोषला ।। देविमान ।। त्यामगसकललोकहिंडला ।। अवचितभूपतीब्रह्मसदनींपातला ।। चाल ।। सकलवेदसहाशास्त्रपुराणेंनदनदीबहूगिरीस ।। मूर्तीमंतपाहुनियांडोलेंनृपतीत्याभरिस ।। १ ।। पद. ब्रह्मसभासुप्रभावर्णनीअमितजीभाचाहीथकला ।। इतरसभाप्रभाविभादिसती

रविपुढेंजशात्याइंदुकला ॥ धृ० ॥ सुवर्णभिंतीस्तंभावरत्यारत्नखचितत्रछीखचल्या ॥ कोटीसूर्यसमतेजझकाकेवघतांनृपदृष्टीदिपल्या ॥ कमलाकृतीमंडपत्यामाजीकर्णीकेवविधीतोसाजे ॥ सभोवारसुरवसुमुनीमा ॥ नसनारदसुकृतीअतिराजे ॥ सव्यभागींमूर्तिमानातिर्थेवामांगीनदागिरीठेले ॥ निगभागमइतिहासपुराणेधर्मादिकमध्येंभरले ॥ अग्रभागींतुमतननननननसुरवैणीककरीतगाना ॥ मेघमंडळीविजाकडाडतीतैशात्याझडतीताना ॥ विभावरीमधेनभाशशिचीप्रभातशीसावित्रीजीला ॥ वामांगीघेत्यात्याधात्यावंदुनीराजासुखीझाला ॥ १ ॥ **दिंडी** ॥ तयातिर्थीतीमूर्तिस्नानगंगा ॥ वरीपातळनेसलीशुभ्रअंगा ॥ हास्यपद्मीनृपद्दष्टिजडेभृंगा ॥ परितिच्याभावोनीमनीसंगा ॥ १ ॥ **पद** ॥ अकस्माततोनंगानेवीसुटलीवसनगळाले ॥ चंद्रगौरतनुनग्नपाहुनीनृपदचकारचीधाले ॥ गंगालज्जीतझालीपरीभूपालापाहुनीडोले ॥ चाल ॥ नारीगुह्यअप्रेक्षणीइयतीसर्वनयनतेमिटले ॥ परीदोघेतक्षीणझाले मन्मथखरशरउरींबसले ॥ १ ॥ **आर्या** ॥ अतरदृष्टचाकळलेइंगीतत्यांचेंविधीसमगकोपे ॥ व्याजननमृत्युलोकींपूर्णकराकामयाअसेशापें ॥ ॥ १ ॥ **पद** ॥ शंतनुराजा ॥ राजानयशाली ॥ निघालाकरूवनीकेली ॥ धृ ॥ सजाविलावारु ॥ वारुपवनगती ॥ बसलावरीखड्गहातीं ॥ सवेंबहुसैना ॥ सैनाचतुरंगी ॥ करींसमसेरधरीनंगी ॥ निघालाविपिनीं ॥ विपिनींबहुवधीयले ॥ सिंहशार्दुळहरीणकाऱ्हे ॥ ३ ॥ श्रमेंमगझाली ॥ झालीतृष्णाती ॥ पाहेसुरधु-

नीरम्यमूर्ति ॥ एकदाधावे ॥ धांवेगंगेला ॥ उदकपिउनी-
शांतझाला ॥ ४ ॥ शंतनु० ॥ पद ॥ निबीडकुंजपुंजांतदेखिली
॥ साजिरी ॥ नेसलीजरीपैठणीअंजिरी ॥ धृ ॥ तन्वंगीकंचुकी-
तटतटलीमुक्ताहारवरधरी ॥ दिसेजणुमन्मथमदमांजिरी ॥
कृशकटीतटीवरीपटीगोमटीवक्रभ्रुकुटीगोरटी ॥ चाल ॥ हीअ-
शीअसेपरीनेत्राश्रुवहाती ॥ गंगेंतप्रवाहे ॥ जाऊनियांमिसळती
तीं कनककमलनिपजलेदिसेमागुती ॥ चाल ॥ ऐसाअद्भुतपाहे-
भूपतीआश्चर्यातेंकरी वदेदेसुंदरीहीश्रीहरी ॥ १ ॥ पद ॥ बैस
ली ॥ तीरी ॥ तिरीसुखपावे ॥ पक्षीकोकीलहंसरावे ॥ १ ॥
सुस्वरेंगाती ॥ गाती ॥ बहुफुलली ॥ फुलेंसोगंधीसहीतलाली ॥
॥ २ ॥ शेवतीचंपा ॥ चंपासुचमेली ॥ मालतीजातीतशीबकुली
॥ ३ ॥ दवनामरवा ॥ मरवाबहुहिरवा ॥ रंगपसरी ॥ त्यावनीं
बरवा ॥ ४ ॥ सुपल्लवझुकती ॥ झुकतीतरुशिखरा ॥ सुचवी-
लीव ॥ संतासीबहरा ॥ ५ ॥ पद ॥ क्षितीपती ॥ वदेगेसती।
सुदातितीरती। जरीआजअसती॥ यारूपापाहुनिकूपांतचीउडीघे-
ती ॥ १ ॥ वदनाम ॥ पूर्णकरीकाम ॥ होऊदे ॥ साम ॥ चा
लगेधामीं ॥ हाभूपखूपअनुरुपअसेतुजनामीं ॥ २ ॥ तूंगोरीमीच
पुर ॥ वैरी ॥ रमादनुनिजारी ॥ बोलेसाद्यंत ॥ हासदाफीदा-
तुजवरीनकोगबहुअंत ॥ ३ ॥ चाल ॥ येसत्वरघालीमाळा ॥
ममगळा ॥ ममगळाबहुततान्हे ॥ देजला ॥ देजलासंगरुपाला॥
वसुमती ॥ वसुमतीसोडितोंपती ॥ धरुनियांहातों ॥ होचतूंकर-

ती ॥ कविबलवंताच्याकवनायोभरभरती ॥ १ ॥ दिंडी ॥ बोलेगंगाकांजीभलांबकेली ॥ कायमानवपशुमधुनीभीगेली ॥ हंसमुक्ताकाकार्थनाहींकेली ॥ पुण्ययुगहेनकलीचीजाणकेली ॥ ॥ पद ॥ मीहंसगेसुंदरी ॥ तूंमोतीखरी ॥ कींयोग्यमजला ॥ निर्मीतांधन्यझाला ॥ १ ॥ तूंदिससीकुमारीकळे ॥ गळेगसर गळामात्रत्यजिला ॥ होपट्टराणीमजला ॥ २ ॥

आख्यान कचदेवयानी पदें वगैरे.

॥ पद ॥ सुरसकलजमुनियानाकी ॥ तेअहावदतिभोरात्रिंचराक बिसमरींमृतांउठवीकी ॥ धृ० ॥ आसुरसमरतेकरतिआह्मांसह ॥ सोडूनिभयमृत्युचें ॥ वरचेवरजयमिळतत्यासचिदेवरुतातिभयपंकी ॥ १ ॥ बोलाहोपाल्यापरिसूकला ॥ शक्रवदेदिग्पाला ॥ ज्यालाखरापतिसाकाझाला ॥ दनुजअसेमिशंकी २ ॥ एकवदतिधाडाकुणीजाडा ॥ फाडाफोडातोडा ॥ कवित्वद्धतविद्यादूर्गातेंबलवंताअलोकीं ॥ ३ ॥ सुरस० ॥ पद ॥ आणुनिमगत्या गिष्पातिला ॥ कळवीसुरपस्वाधिला ॥ धृ० ॥ तरलेब्रह्मादिकसारे ॥ गेलेदुःखाचेवारे ॥ ह्मणूनिनमितोपदकमला ॥ १ ॥ उत्पत्तिस्थितीलयकर्ता ॥ दासांतर्गततमहर्ता ॥ शरणांगतजनसुखभरता ॥ चरणाचातवरजाह्माहला ॥ २ ॥ स्तवीवासवमग-

तेंसांगें ॥ आधीकअसेकवीयाआंगे ॥ गवसेतीविद्यासांगे ॥ कवण्यासांगावेंमजला ॥ ३ ॥ आर्या ॥ सुक्तिप्रयुक्तिनिघ्रतांगीष्पतिसुतकचचियोग्ययाकामीं ॥ ऐसेंठरलेंतेंव्हांआणविलातोसुधात्वरेंधामीं ॥ १ ॥ पद ॥ कचगुरो ॥ नतासुरतरो ॥ पूर्णपदकरो ॥ सुरीजोन्युन्य ॥ याचातकमुखींसुखकारकजलदेऊन ॥ ॥ १ ॥ मीदीन ॥ तुझापदींलीन ॥ नमनघालीन ॥ चलावेंस्वामी ॥ मृतजीवदविद्ययोलाकरसुरधामी ॥ २ ॥ तेंदुष्ट ॥ नसतमिजइष्ट ॥ नकोतद्दष्ट ॥ असेंनह्मणावें बलवंताकार्या ॥ सक्तेंकांहींनपहावें ॥ ३ ॥ चाल ॥ सुरगुरुवदेत्याकाळींरेकाचा ॥ रेकचाजाईसांभाळीं ॥ कवीअसे ॥ कवीअसेवन्हीबाजाळी ॥ खवळीता ॥ खवळीताता ॥ मानकापिता ॥ मानत्यापिता ॥ नकोत्याधर्षू ॥ करुणामृतजीवनबातुजवरतोवर्षू ॥ ओंवी ॥ असुराचानिरोपघेउनिया ॥ कचजाहलासिद्धजावया ॥ देवसर्वहर्षोनिया ॥ विजयोस्तुअसेबोलती ॥ १ ॥ पद ॥ कविसदयअमितविद्यानिधीविप्रराट ॥ भासतोहव्यवाटभ्रक्षयाला ॥ धृ ॥ नवजलदुवर्णत्याशोभतीशिरीजटा ॥ वाजतीचटचटापादुकात्या ॥ धवलगिरीगौरतनुभस्मवरीचर्चिले ॥ दानवीअर्चीलेचरणज्याचे ॥ मृगमृगपचर्मतुंबाकरींघेतलादैत्यगुरूशोभला ॥ आश्रमीत्या ॥ १ ॥ पद ॥ गरगारनयनाफिरवीतआलीकविजामनमोहिनी ॥ चंचलडुलणारीनागिणी ॥ अभ्रपटलवत्काजळीशालूमधेलखलखणारीती ॥ भासतीआंगेंचपलाकृति ॥ केशक-

लापननिशाचीत्यावरीनगत्याउडुगणताती ॥ गौरमुखचंद्रचि ॥ तारापती ॥ तारुणसुमाच्याकीभरल्यासाऱ्यादिक्‌परिमळें ॥ त्ह्य दर्यांजीदिसतीत्याचीचफळें ॥ कृशकटीतटीवरीकांचीविराजेप-दीनुपूरसिंजीनी ॥ मदनरवीविकसीतहीकमलीनी ॥ १ ॥ ॥ **पद** ॥ दयाकरामजादिनातारा ॥ विद्यामानसहंसविहरा ॥ ॥ धृ० ॥ विद्याकामुक्तहागुरुराया ॥ ठेवाआश्रमींगुणमंदिरा ॥ ॥ १ ॥ ताताचेंबहुज्ञानपरीहो ॥ आश्रयमजंहेंचरणचीथारा ॥ ॥ २ ॥ सेवाजीसांगालकरीनती ॥ कल्पतरोहीआधीसारा ॥ ॥ ३ ॥ **पद** ॥ सुरयानीवदेजीताता ॥ हेंकायकारेसीभगवंता ॥ ॥ धृ० ॥ तूंदीनआश्रयदाता ॥ कांत्यजीसिबिरुदाधीमंता ॥ हेसुज्ञादिसतीगुणवंता ॥ हेविद्याक्षीरदमाता ॥ **चाल** ॥ उत्तम-क्षेत्रनांगरीता ॥ बीपेरिता ॥ येशतपटआधिकचीहाता ॥ सुरयानीवदेजीताता ॥ हेंकायरसीभगवंता ॥ १ ॥ समाप्त ॥

शंकराच्या वहानाची पदें.

पुष्प वाहन.

(शशिकुल भूषण गुणवंता या चा०)

वंद्दा नि पुष्पाकिं शंकर हा ॥ जनहो भावें निःशंक रहा ॥ धृ०॥

कारण पुष्पाचि सृष्टीला ॥ बघतां दिसते दृष्टीला ॥ पुष्पाविण फळवृक्षाला ॥ नाहीं भासे हें सकला ॥ निःसार्थकता पूजेला ॥ पुष्पाविण कीं प्रियत्याला ॥ चाल ॥ ह्मणुनि बसवुनि प्रथम पुष्पकीं कराति महोच्छव्रहा ॥ भक्ता कल्पद्रुमसम हा ॥ वंदुनि पु० ॥ १ ॥ सृष्टी स्थावर जंगमही ॥ रचिलीं क्षणांत लवलाहीं ॥ जेणें परमेष्टी तो ही ॥ निपजे कोठुनि हें पाही ॥ यापरि शोधन करितांही ॥ पुष्पाचि निदान सकलाही ॥ चा० ॥ कुसुमप्रिय कुसुमावरि बैसे कुसुमायुध हर हा ॥ सेवन करितां सौख्य महा ॥ वंदुनि पु० ॥ २ ॥ हिमनगतनयावर देवा ॥ ध्यावी भक्ताची सेवा ॥ तुमचा प्रसाद हा व्हावा ॥ कृपाकर मस्तकिं तो ठेवा ॥ तुजविण अन्यनसेठावा॥ यातें योग्यपंथीं लावा ॥ चा० ॥ नीलकंट गंगाधर शंभो सांब पिनाक वहा ॥ बलवंतावरि सदय पहा ॥ वंदुनि० ॥ ३ ॥

सूर्य वहान

पद. २

(पूर्वी अधरोष्टावरितुझ्या या चा०)

अमरवर नमित पद गौरीमुख कमल रवि ॥ सक्त भक्ताघ भो शीघ्र वेचीं ॥ देव ॥ धृ० ॥ परम दैदीप्यता कायही झळकते ॥ अरुणसाराथि तरणि मंडलाची ॥ त्यावरिईश आरू

हतां फांकली कोटिविद्युत्प्रभा कुंडलाची ॥ देवा ॥ अमरवर० ॥ १ ॥ यदुदयें सकलतम नष्टता पावते ॥ दुष्ट रोगासि करि पिष्ट साची ॥ इष्टनो सकलिकां त्याचिया बिंबगत तूज पाहोनि हा दुःख मोचीं ॥ देव ॥ अमर० ॥ २ ॥ जोरवी एकला सदा तापवी ॥ त्यांत तवयोग मग कायनाकी ॥ कांचनीं जेवि मणि तेवि रवि मंडळी ॥ बघत बळवंत अनिवेषसाची ॥ देव अमर० ॥ ३ ॥

मयूरवहान

पद. ३

(आज परम रमणीय स० रू० क० तु० या चा०)

आज परम रमणीय दयाघन दीनपावन देखीला ॥ धृ० ॥ आगमनिगम दुर्गम महिमापरि ॥ दृष्टि सुगम जाहला ॥ सर्प वसन कंदर्प विनाशन शिखिवरी आरोहीजो नमू त्याला ॥ आज० ॥ १ ॥ नाम अति मंगळ ज्या प्रभूचें ॥ किती विमल भोला गणप जनक कुणपेश सुधारक चूड बर्हिवरि बैसुनि आला ॥ आजप० ॥ २ ॥ काय विभो वर्णू तव महिमा ॥ शेषहि बहु शिणला ॥ दुस्तर भवजलानिधि मग्ना या परकरीरे बळके ताला ॥ आजप० ॥ ३ ॥

अश्ववहान

पद. ४

(वाटे सर्वथा मुक्त झालों या चा०)

वंदू शंभुला हरदयाला ॥ धृ० ॥ शुद्धपयफेनधवलांग तुरंगा वरि ॥ वज्र वैडुय माणिक्य नग ज्यावरी ॥ आजिकामारि आरूढ झाला ॥ वंदू शंभुला ॥ १ ॥ वेगजितवात मनरूप जित शक्रहय ॥ वर्णजित सोमरविकर्ण जितमेग भा ॥ त्याह यीं आमुचा देव भोला ॥ वंदू शंभुला० ॥ २ ॥ काय मद्भाग्य हें रूप आजि दाविलें ॥ पापतें मागलें सर्वही जाळिलें तोडि बलवंत गत मोहजाला ॥ वंदू० ॥ ३ ॥

सिंहवहान

पद. ५

(शंकरा भरणा या चा०)

वदंवद गुण वाचे ॥ भवनादि नाविकाचे ॥ धृ० ॥ उत्पत्ती स्तित्यंतका ॥ दक्ष यज्ञ विध्वंतका ॥ सिंहासन तवमौजेचें ॥ शोभते साचें ॥ वदवाचे० ॥ १ ॥ यानियामहाखालीं ॥ बसुनिया करी केली ॥ रात्रिचर रुधिराचे ॥ पानीं हरि नाचे ॥ वदवा० ॥ २ ॥ वाहन हें भयंकर ॥ परिदासा सुशंकर ॥ भय निंदाकरणाराचे ॥ वलवंता कैचे ॥ वहवा० ॥ ३ ॥

शेषवहान

पद. ६

रक्षीं विभो दासाला ॥ देवा गौरिमुखांबुज लोला ॥ धृ० ॥ विबुधांचित पदकमला भस्म विलिप्त विशाला ॥ निखिल सुरासुर मूला ॥ देवा ॥ कुंडल शोभि कपोला ॥ रक्षी विभो ॥ १ ॥ धृत भव नाटक सूत्रा ॥ नाग विभूषित गात्रा ॥ करनरकपाल पात्रा ॥ देवा ॥ पित्रवन विहरण शिला ॥ रक्षी विभो० ॥ ब्रह्माद्या शिखिल पाला ॥ शेषयानिं नमु तुजला ॥ पदरज दे भक्ताला ॥ ॥ हो मोक्षद सुख बलवंताला ॥ रक्षीवि० ॥ २ ॥

नंदीवहान

पद. ७

पहा पहा काय सुंदर ॥ दिसे शोभा वीर नरवर ॥ नंदिकेश्वर पृष्ठिवर ॥ आरूढला त्रिपुरान्तकहरहर ॥ पाहा० ॥ ॥ धृ० हेम घंटानाद घणघण दोहीं भार्गी सर्वही गण ॥ नंदी भृंगी धरिति वेसण ॥ उडवितीवर छत्रचामर ॥ पाहा० ॥ १ ॥ शंख दुंदुंभि डमरू वाजत भूतांचा सरदार गाजत ॥ आली स्वारी किती साजत ॥ आज त्या बघतो नयनभर ॥ पाहा० ॥ ॥ २ ॥ नभि दाटाले सुरविमानें पहाया तुज संभ्रमानें ॥ कुसुम वर्षाति अतीमानें ॥ बलवंता हर्ष निर्भर ॥ पा० ॥ ३ ॥

हंसवाहन.

पद ८.

रविशशि शिखिनेत्रा ।। पालय ।। यक्षराज मित्रा ।। पालय ।। धृ० ।। कटि वेष्टित चर्मा ।। शर्मद ।। रण दारुण कर्मा ।। शर्मद ।। धर्माधर्म विहित पथ वर्मा ।। कूर्माकृति हरि वरद पवित्रा ।। रवि० ।। १ ।। निजबोधामृतपा ।। भूपा ।। श्रुतिनिर्णित रूपा ।। भुपा ।। श्रितभवतापा मृत मय कुपा ।। पापागा शनि चित्रविचित्रा ।। रवि० ।। ।। २ ।। नमितों वरपूंसा ।। हंसा ।। वरि तुज पर हंसा ।। हंसा ।। कंसांतक कृतपुजोत्तंसा ।। अंसावरि बलवंता पुत्रा ।। ।। रवि० ।। ३ ।।

गजवाहन.

पद ९.

कैसा करि राजावरी शोभे गिरिराजाचा जामाता ।। पंचवदन हा पतितोद्धारक त्याजपुढें जोडा हाता ।। धृ० ।। कमलासन केशव रुद्राचा कर्ता जो आश्रय संता ।। दक्षा भक्ताध्वर संहर्ता चंद्रार्धा शेखरि धरितां ।। कैसा० ।। १ ।। वहनोत्तम अजिच्या यानावरि देवोत्तम ईशा बघतां ।। संचित पापातुनि किंचितही नूरावीशी हें ध्रुव भगवंता ।। कैसा० ।। २ ।। गंगाधर निःसंग निरंजन निर्गुण मी मायातीता ।। माता तात तुजचि जो ह्मणतो रक्षीरे त्या बलवंता ।। कैसा० ।।

रथवाहन.

पद १०.

नंदे कैलासाच्या शिखरीं ॥ सक्तभक्त संकट वारी ॥ सुरवर पूजिति ब्रह्माहरि ॥ नित्यनियमानें ॥ १ ॥ भाळीं शोभे शशिची कला ॥ भस्मअंगीं आहिमेखला ॥ गणेश बालक अजब छबिला ॥ पांचवदनें ॥ २ ॥ मस्तकीं गंगा व्याघ्रचर्म ॥ आसन सज्जन पालन धर्म ॥ असुरां मर्दुनि दिधले शर्म ॥ वंद्य वेदानें ॥ ॥ ३ ॥ महिस्थ गिरिचें केलें ॥ चाप शत धृति सारथि बाणमाप ॥ रविशशि चक्रें रज्जु साप ॥ वेद हयें ज्यानें ॥ ४ ॥ ऐसा ईश अघाटित परी ॥ बलवंतानें चित्तावरी ॥ रेखुनि केलासे शेजारीं ॥ थोर भाग्यानें ॥ ५ ॥

जन्मपूजा.

पद ११.

पहाकौतुक झडकरी ॥ स्मराचाअरि ॥ धरुनि शिशुरूप मानवा परी ॥ बसला हा स्वांमांकावरी ॥ धृ० ॥ माया ज्याच्या करी ॥ तो मूच्छि घेऊनियां रुदन करी वरिवरि ॥ लीलां बालत्वाच्या करी ॥ पहा० ॥ १ ॥ कैलासीच्या शिरीं ॥ भक्त कैवारी ॥ प्रार्थिला दुःख कथुनिया सुरीं ह्मणोनियां रूपा हा धरी ॥ पहा० ॥ २ ॥ मौज करिल हा खरी ॥ या अवतारीं तारिल बहु जन भवसागरीं ॥ देवा बलवंता उद्धरीं ॥ पहा० ॥ ३ ॥

मृत्युंजयावतार.

पद १२.

मम मानस मधु लिह रमला ॥ पाहुनि शिवपद कमलाला ॥ ॥ धृ० ॥ भक्तमनोरथ पूरक तो हा ॥ गौरीहि दे दशवदनाला ॥ मम० ॥ १ ॥ मुनिसुत यम दूता जैं भ्याला ॥ लिंगानुनि जो अवतरला ॥ म० ॥ २ ॥ कालाजिंकुनि मृत्युंजयतो ॥ संरक्षी बलवंताला ॥ मम० ॥ ३ ॥

किरात वेष.

पद १३.

(पंचतुंड नररुडमालधर या चा०)

पार्थासाठीं शंकर कपटी भिल्लाचा मग वेष धरी ॥ धृ० ॥ वल्कल कटिशीं कसुनि करीचा गंडस्थल मद तिलक करी ॥ गुंजामणिचे हार गळ्यामधि पार्वति भिल्लिण बनलि खरी ॥ पा० ॥ १ ॥ शिखिपिछानें मस्तक शोभवि नग धनु तेही घेई करी ॥ ॥ सर्वाहि गणते तत्सम होति तिथें विलासे त्रिपुरारि ॥ पा० ॥ २ ॥ विश्वनिगमते श्वान बरोबर आला विजया शेजारी ॥ बलवंतानें हेंचि जाणिलें भक्ताचाहा कैवारी ॥ पार्था० ॥ ३ ॥

पद.

(दिसती जों जो शैलाची ही शिखरें स्पष्ट मला या चा०)

निशा फार जाहली जाणुनि भोळ्या नाथासी ॥ नेत्रकटाक्षे सुचवी पार्वति यावें सेजेसी ॥ शेजमंदिरी सर्व सिद्धता सत्वर मग केली ॥ सकलसमूहा सहीत तेथें शिवमूर्ति आली ॥ कायवर्णु तेथिल ती शोभा मतिकुंठित जाहली ॥ रत्नमंचकी शिवानंदलहरी ती आरुढली ॥ वामांकावरि येउनिगौरी प्रेमानें बसली ॥ ब्रह्मा संनिध चैतन्वाची कळाची ती दिसली ॥ सुधे तुल्यती दुग्ध शर्करा शिवासि पाजिवली ॥ उत्तम वासित थंडउटी मग देवा लावियली ॥ भक्तसंकटे हरोनि सर्वाहि बहुत जी श्रमली ॥ ब्रह्मानंदी मग्न शिवाख्या मूर्ती मग विजली ॥ सर्व गुणानी पूर्ण तांबुला शिवासि खायासी ॥ बलवंताची माता पार्वती उठली द्यायासी ॥ निशाफा० ॥

विडा-पद.

• (शार्ङ्गरवा मित्रा हें सारें या चा०)

हात जोडुनी विनवी गिरिजा विडा घ्या देवा ॥ प्रेम भक्तिनें अर्पण केला आपण सेवावा ॥ धृ० ॥ भक्तिनागवल्लीची पानें आणिली काढोनी ॥ चुनालाविला अहंकार मौक्तिके जाळोनी ॥ ध्यानपटी जो शांतिजलाने शुद्धचि गाळोनी ॥ क्रोध सुपारी फोडुनिघातली राग कात पहावा ॥ हात० ॥ १ ॥

संसाराचा सर्व मसाला ॥ मध्यें मिसळीला वैश्वानररूप त्वी तुमच्या मुखियोरंगाला ॥ कीर्तिरुप वासानें सुखवित अपुल्या-वदनाला ॥ भक्तावरिचा रक्तपणा तव अधरोष्ठी यावा ॥ ॥ हात० ॥ २ ॥ भक्त काम कल्पद्रुम घेई विडा आनंदे ॥ सकल सुराचा यूथ येउनी चरणी मग वंदे ॥ संतोषानें आशी र्दिधल्या ब्रह्माच्याकदे ॥ भोचिद्रुपा या बलवंता मोक्षपंथीं ला वा ॥ हात० ॥ ३ ॥

शेजारति पद.

(आरती भुवनसुंदराची या चा०)

सुरवरमधुकर सत्कमला ॥ शेजारती करूंतुजला ॥ धृ० ॥ रंजित जटाजूट गंगा ॥ उमा वदनाब्ज दृष्टिभृंगा ॥ गुणगणमंडित भस्मांगा ॥ त्रिपुर मन्मथहरनिःसंगा ॥ चाल० ॥ कोटिर विदीप्तिवदनि झळके ॥ फणामणि सर्वांगी ठळके ॥ जेविधगधगित ॥ विजझगझगित ॥ गौरीचकचकित ॥ चकवीविधि हरिनेत्राला ॥ शेजार० ॥ १ ॥ करनलकपाल सुखसदन ॥ चराचर गुरोपंचवदना ॥ खरतर रात्रिंचर कंदना ॥ गणप मुखलोल कुंदरदना ॥ चा० ॥ रजतागीरिनिलय कालकाला ॥ निशाकार सेवित भाला ॥ दंड सडसडित ॥ छाटिखडखडित ॥ डमरुगडगडित ॥ खडाडाध्वनी खडावाला ॥शेजारतीक० ॥ २ ॥ योगि ह्रत्कमराजहंसा ॥ ओवाळितो परमहंसा ॥ आदि मध्यांतरहित

पुंसा ॥ महोरग वेष्टित शुच्यंसा ॥ चा० ॥ सकलसुर मंडन शिखिनयना ॥ निशामुख तांडव दिग्वसना ॥ झांजझंझनन ॥ मुरधुंधनन ॥ गानितुंतनन ॥ श्रवणकारि बलवद्रानाला ॥ शजा०

आख्यान शंकर दिग्जय.

पद. इंद्रादिक सुर एकवटुनि या विचारनाकी करीतीहो ॥ ॥ इं० ॥ निगमागम दूषक बौध्याही धर्म बुडविला पाखांडी ॥ कर्म धर्म अद्वैतमार्गेतरचीतरदिसती ॥ १ ॥ वेदा दूषिति । कर्मानिंदिती ॥ मनातीनातेरिझाले नग्न देवता आराधिती ॥ जन भक्तीमार्गाते विझती ॥ २ ॥ कृत्याकृत्या भूलोकी वर्णाया दुष्कर्मा त्याची भीती उपजे बलवंती ॥ इं० ॥ ३ ॥ दिंडी ॥ देव सर्वही कैलास जगी आले ॥ दिव्य पद्ते पाहोनी मनी धाले ॥ ईश दर्शन ते यासी नाहीं झाले ॥ आमरपालकनुती करी मधुर बोले ॥ १ ॥ पद. नांदे कैलासाच्या शिखरीं ॥ सक्तभक्त संकट वारी ॥ सुरवर पूजिति ब्रह्माहरी ॥ नित्यनियमानें ॥ १ ॥ भाळीं शोभे शशिची कला ॥ भस्मअंगीं अहिमेखला ॥ गणेश बालक अजब छाबिला ॥ पांचवदनें ॥ २ ॥ मस्तकी गंगा व्याघ्रचर्म ॥ आसन सज्जन पालन धर्म ॥ असुरां मर्दुनि दिधले शर्म ॥ वंद्य वेदानें ॥ ३ ॥ साहिस्थ गिरिचें केलें चाप ॥ शतधु-

ति सारथि वागमाप ॥ रविशशि चक्रें रज्जु साप ॥ वेद हयें ज्या
नें ॥ ४ ॥ ऐसा ईश अघटित परी ॥ बळवंतानें चिंतावरी ॥ रेखुनि के
लासे शेजारीं ॥ थोर भाग्यानें ॥ ५ ॥ पद. ऐकोनी स्तुती सारी ॥
प्रगटे त्रीपुरारी ॥ शोभे अंकी गौरी ॥ सौंदर्य लहरी ॥ १ ॥ नंदीभृंगी
करी ॥ मालाभस्मधारी ॥ स्कंदगणपती गौरी ॥ ढाळीतीचवरी ॥ २ ॥
पाहोनी रुप भारी ॥ लोळे भूवरी ॥ देवा संकट वारीं ॥ बळवं
तातारी ॥ ३ ॥ पद. देववदती पार्वतीधवशंभो भोल्यानाथा कृ
पाकरी ॥ बौद्धापासुनी जग बुडतेहे दीनानाथाम्रातारी ॥ ध्रु० ॥
बौद्धरूप घेउनियाहरीने नुतनमत ते निर्मियले ॥ वेदमार्ग जे अ
नादि देवा युक्तीशतें खंडन केले ॥ त्यामार्गी अवलंबुनीया दीन
जन निंदिती वेदास ॥ मोठे मोठे पंडित होउनी निर्मिति गीर्वा
णीकोश ॥ भूपतिही त्या अनुसरलेनो बुडविती ब्राह्मण्य स्पष्ट ॥
नाहीं सूर्या एक अर्घ्यही वाटे तुजकां हें इष्ट ॥ यज्ञयाग ते ना
हीं आह्मा करिती क्षुब्धाबरी ॥ ह्मणुनि आलो तुज शरण लो
कपाल बळवंतावा त्रिपुरारी ॥ देव० ॥ १ ॥ पद. हास्यक
रुनी गिरीजापती बोले देवा त्यागा चिंता ॥ भट्टपाद षण्मूख
होउनी जैना होईल हंता ॥ आमरेशा तूं भूप होउनी साह्यकरी
गुणवंता ॥ कमलासन तूं मंडननामें कर्म पसारि धीमंता ॥ शंक
रयतीमी तुह्मासी जिंकुनी ॥ स्थापिन ज्ञान अनंता ॥ व्याहो भू
तळीं आता ॥ तारादासा बळवंता ॥ १ ॥ ओवी ॥ शंकर आ
ले भूवरी ॥ देव निपजले देहधारी ॥ सुधन्वानामे इंद्रधरी ।

संकटे त्याकाळी ॥ १ ॥ आर्या ॥ येउनी राज्यसभेप्रती बैसे शिवपुत्रतारकासमती ! तत्तेजे वाटतीते इंदुपुढे जसी तारकाराती ॥ ॥ १ ॥ तन्निकट पादपाशृतभृतकूजीतसभेत आयकुनी ॥ त्या न्याये नृपतीते बोलेतो भट्टपाद सेनाने ॥ २ ॥ पद. बोले ब्राह्मण ऐके राजा । साम्यनाहीं तुझ्या तेजा । खळसंग सोडी प्रजा । पाळी आतां तूं सुधर्म ॥ १ ॥ पाहुनये मुख हें दुष्ट । पुर्वेरोग महाकुष्ट । वद ब्राह्मणनष्ट स्पष्ट । याचे इष्ट दर्शन नाहीं ॥ २ ॥ रत्नासान्निध दगड जैसे । सोन्यापाशीं लोह तैसे । हंसाजवळी हीवायसे । भूपा तसे तुजहे असती ॥ ३ ॥ आर्या ॥ हे वाक्यकर्णदाही श्रवणी पडताची जाहले क्रुद्ध । वाचाळा वड वडसी मूर्खा वादासी होईरे सिद्ध ॥ १ ॥ पद. नीचा कांर आम्हासी । निष्कारण तूं निंदिसी ॥ ध्रु० ॥ नाक धरुनि उपवास करुनिया व्यर्थ झिजविसी काय खातीन बोलती तसी ह्मणुनिया जाती दगड मुक्तीसी ॥ नि० ॥ १ ॥ पद ॥ चांडाळा नो एकची कारिता जड तैसे चैतन्य ॥ निगमीश्रद्धा असते पाहे कळेचनकळे अन्य ॥ मधेगर्दभानु मजकोणती धन्य ॥ लव्हरात भेदी अंध तुझीरे थकेल विधिची कन्या ॥ केवळ न करिन न निंदेसी ॥ जिंकुनी मिळाविन मातीसी ॥१॥ पद. मृतपुरुषाचे श्राद्धकरुनिया । जरीतो तो पापाचे शांतपावल्या तेला यात्रे जाती मग दीपासी ॥ नी० ॥१॥ पद. मुक्तीमार्गतेदोन वर्णिले आगमागम वेदाने । पाहिल्यामध्ये सांग असतीवा जपतपकर्मे

होने ॥ दुसऱ्यामध्यें योगी केवळ गाया जाळी ज्ञाने ॥ पशुमारणे युक्त आहे हे ह्मणुनितर्पुर्वज्ञाने ॥ के० ॥१॥ पद. यज्ञामध्यें बधिलाजो पशुतो जातो स्वर्गाते ॥ यजमानाने मगमारावे आपुल्यामार्ग पित्यासी ॥ नी० ॥ १ ॥ पद. मद्यपान तुह्मी केले मासे शुद्धीनसे देहासी । खंडनकेले असताना तुह्मी सोडाना पक्षासी ॥ साक्षी राजा आता आहे करील तुह्मा दंडासी । पुन्हा पुन्हा तेतेची बोलता भूपकसे देहासी ॥ के० ॥ १ ॥ श्लोक ॥ भूपतीवदे व्यर्थ कलह हा । सांगतो तुह्मा वाक्य हे पहा ॥ चढुनि पर्वती मारी जो उडी । तेचमतखरे हेच तातडी ॥ १ ॥

पद शंकरांचें.

(काय परम रमणीय या चालीवर राग आनंद भैरवी)

गिरिजाधव तव सगुण मनोहर, मूर्ति ह्दयी ठसवी ॥ कोटि रवी सम कांतीने मम मानसगत षडरिपू तम पळवी ॥ गिरि० ॥ गजचर्मासन कटिला कशिली व्याघ्रत्वचा बरवी ॥ ठायी ठायी फणि बंधन विलसे शेखरी शशि निज तेजा भरवी ॥ गि० ॥ १ ॥ नित्य तरुण मन्मथ

सुंदर रूप नयन सुखवी ॥ कृष्ण जटेंतुनी गंगामुखतें स्फटिकापरि झुळझुळझुळ जळवी ॥ गि० ॥ २ ॥ वामांगी जगदंबा लिंगन तनु पुलकेत करवी ॥ मंदस्मित मुख भक्ता वरिंचें बलवंती हृत् प्रेमची सुचवी ॥ गि० ॥ ३ ॥

गौरीहर पूजा.

लावणी (हटातटानें पटारंगवुनि या चा०)

नराकरीरे त्वरा शरण तूं जाई गौरीहरा ॥ होशिल भवतापांतुनि बरा ॥ धृ० ॥ खराच फसशिल खरा ॥ जरासा राख भक्तिचा झरा ॥ भरारा आली बघ हीं जरा ॥ वरात येइल घरां ॥ यमाजी ओढितील फरफरा ॥ दुराशा सोड काम किं करा ॥ चा० ॥ याविषय गरामधें बुडूं नको पामरा ॥ सुंदरांगनोरावरि विट यो झरझरा ॥ ही दारा नच हें कारागृह कर चुरा ॥ चा० ॥ करांत घे शिवहिरा ॥ झडकरी टाक भवाखापरा ॥ होशिल भवतापांतुनिबरा ॥ १ ॥ सदाशिवाला फिदा करीतो कदानसोडिलतुला ॥ मदाच्यानदांत नच जा खला ॥ सदापद्महर पद्मारबिंदावरि सदा दाखला ॥ यदाधरशील तदा तूं भला ॥ चा० ॥ हा काल काल चुकवील तुझ्या मृत्यूला ॥ गोपाला पाल फिरवील मनोवृत्तिला ॥ हा भालनेत्र देईल करीं मुक्तिला ॥ चा० ॥ पुरारातिगुरूवरा सुरारे ऐसें वद सरसरा होशिल भव० ॥ २ ॥ आज काय वदूं साज कसा सुरराज गो

रि घेउनी ॥ अंकींबसला माझाधनी ॥ लाज सोड घाडीन मा ज मग माग काजजेमनीं ॥ देइल वदान्यवर वेचुनी ॥ चा० ॥ हा योग सकल योगांत बहुत चांगला ॥ मृडमृडानि संगम नें त्रिं आजि देखिला ॥ हा ब्रह्मानंदाचि पाहुनि मज जाह ला ॥ चा० ॥ प्रसाद ऋषी असो सदाशिरिं बलवंताच्या तु रा ॥ होशि० ॥ ३ ॥

पद शंकराचार्य पूजा.

(अष्टमूर्तिपरमेश सदाशिव या चा०)

शंकर यतिवर तारक जगदुद्धारक नच दुसरा ॥ ज्याच्या लीला वर्णनकारितां संसृतिभय विसरा ॥ शंकर ० ॥ धु० ॥ बौद्धतापदुःसहहोता सुर कैलासा गेले ॥ दुःख कथुनि शिववचन ऐकुनी निर्जर ते धाले ॥ तारकारि पाखांडा जिंकु प्रथम असे बोले ॥ चा० ॥ तत्साह्या निपजा तुह्मि मगमी घेइन आवतारा ॥ शंकर० य० ॥ १ ॥ भट्टपादनामा जो शिवसुत मारविजिन सारे ॥ कमलासन मंडनाख्य होंउनि कर्म कांडपसरे ॥ सुर भूसुर होउनि पावन भूकरिति सदाचारे ॥ चा० ॥ हा कैला-साधिप घे मगजनि शिव गुरुच्या उदरीं ॥ शंकर० ॥ २ ॥ तुर्याश्रम घेउनिया यानें मंडन जिंकियला ॥ तद्भार्या शारदा पराभवयानें मगकेला ॥ द्वात्रिंशद्वत्सरे गुरुनें केल्या बहुलीला

॥चा०॥ बलवंताधिपराघ पौर्गिमीं गेला माघारा॥ शंकर० ॥ ३ ॥

पद.

(नोहे नारी नी चंचल वल्ली याचा०)

वंदु भव नाशन तुज घननीला ॥ सुरनुत पद कमला ॥धृ०॥ जगद्व्यापि निर्लेप असुनियां ॥ माया शक्ति विचालित निखिला ॥ व्योमाकृति घटि मटि जैसी भरली ॥ सत्ता तव दिसली ॥ वार्ता द्वैताची नाहिं उरली ॥ मति कुंठित आहाली ॥ निगमागम वाणि माघ फिरली ॥ स्वानुभवें ठसली ॥ चाल ॥ नाम रूप नष्टांश जाहल्या अस्ति भाति प्रिय भावहि गेला ॥ वंदु० ॥ शेषावरि पहुडुनि योग निद्रा ॥ वसी सुरभद्रा ॥ दावी मन मोहन सुंदर मुद्रा ॥ दुर्मिळ जी रुद्रा ॥ ताता जाणसि तूं आमुच्या छिद्रा ॥ किति मागु दयार्द्रा ॥ चाल ॥ धांव धांव वैकुंठ पालका भक्तचित्त चातक घनमाला ॥ वंदु० ॥ पृथ्वीवरि सर्वही दुर्नय करिती ॥ पातक आचरिती ॥ गाई विप्रा तें पीडा देती ॥ धर्मा संहरती ॥ वसुधा अघनग भर भारें रडती ॥ साहिल कैसी ती ॥चाल०॥ गरुड वाहना पन्नग शयना ताराया ये बलवंताला॥व०॥

पद.

राग यमन कल्याण. धृपद (चौताल)

मदन कदन पद वंदी कविवर ॥ सुख संपादे कवनीं सुमति

दे सकल सदाशिव मग भररररर ॥ मद० ॥ जाणानि भुमिसी राक्षस भर भर स्तविती आनंत पयोनिधी तटीसुर, अवंतर ला मथुरा गोकुली जोनंद यशोदा सुखकर सुरहर ॥ मद० ॥ खेळत मुलांत नाचत गिरिधर फेकि अनंत सुशर वृज वधु-वर, गोकुलीं चोरी दधि नवनीता गोप युवति त्वत्सरासिज दिनकर ॥ मद० ॥ गाईन हरिची लीला सुंदर गातिनी नारद सुरमुनि किन्नर बलवंताची, वाणी आणी प्रेक्षक त्वदया पाझर झरझर ॥ मग० ॥

भुपाळी.

(मलीनवस्त्र परिधान करितस उदास होवोनी, सखीहीया चा०)
ऊठभवानीवरा दयाळा वेळ बहुत जाहली ॥ पुर्वदिशा मुखरक्त करितही रविप्रभा आली ॥ ध्रृ० ॥ स्नान करुनि मुनिनिजाग्नि सदनीं उध्धरणाकरिती ॥ सुखासनी सरसाउनियोगी समाधि आचरिती ॥ गुरुपद वंदुनिसुशिष्य सारे स्वाध्यपना करिती ॥ आंगधुउनि नदिवरूनि सुवासिनि निजाश्रमायेती ॥ आध्यात्म ग्रंथाचा पटणी मग्नश्रोती सुयती ॥ प्रातर्विधि सारोनि नैष्टिक ब्रह्मचारी बसती ॥ आपआपल्या नियमारंभीतपी सिद्ध यात्र काली ॥ भूर्वदि० ॥ १ ॥ ग्रामवासिजन दंत धावना करो नियां आले ॥ पूजापुर्वे आगायालतव आरामी शिरले ॥ घरोघरी जलादेनें पहाहे दाधमंथन चाले ॥ वेणफिणीक

रण्यांत कुमारीयूथ मग्न जाहाले ॥ अधिकारी बहुतत्तर होउनी त्यावडीत बसले ॥ कृषिकर्मी निजपशु घेउनिया क्षेत्रि चालीले ॥ दोहन होतां गोमहिषी त्या नेल्या गोपाली ॥ पूर्व० ॥ २ ॥ तवोत्सवीजे श्रमुनी रात्री भक्त सुखें निजले ॥ आरंभाया नित्यक्रम तें पहासिद्ध जाहाले ॥ वासुदेव सुब्रह्मण्यादिक सेवेकरि आले ॥ पांडुरंग तव पूजकहा तुज ऊठ ह्मणुनि बोले ॥ वाटपाहती करजोडुनि तव पहा सकल चेले ॥ आवडत्या बाबाच्या शब्दे तरी आतां हाले ॥ बळवंताची वाणी खचितचि उमाधवा दमली ॥ पूर्वदि० ॥ उठ० ॥ ३ ॥

अभंग.

कैलासी सिंव्हासनी ॥ बैसलासे पिनाकपाणी ॥ धृ० ॥ अर्धांगी गिरिजाकांता ॥ सुजटेवरि गंगामाता ॥ नंदिभृंगी ढाळिति चवरी ॥ पुढें तत्पर उभा शौरी ॥ सभोवार सर्वहि गणते ॥ जय शब्दें नाचति भूतें ॥ सुरवैणिक पुढेंगाती ॥ टाळमृदंग वीणाहाती ॥ नारदादिक सुरमुनिसारे ॥ स्तुतिकरिती प्रभमरे ॥ उभ्या जवळी देवांगना ॥ गेल्या विसरुनि देहभाना ॥ सुर आले तेत्तिसकोटी ॥ दर्शनाची झालीदाटी ॥ ऐसा उत्सह ॥ बळवंतानेंइतथें ॥ कैलासी० ॥

भजन.

(वर मधुमिलिंद जय जय रमारमण हरिगोविंदया चा०)

Dattatry Ganesh

शिवांबाशंकर शिवांब ॥ जयमृड हरांब शंकर हरांब ॥ धृ०
सुरमुनिकिन्नर कदंब सेवित स्वीकृत भक्तावलंब ॥ जय० ॥
चक्रधृत नारायणांब काब्जसु लालित सुते हेरंब ॥ जय० ॥ गं
गाधर मौलिदिगंबरा विप बलरद्द थनिका विलंब ॥ जय० ॥

देवीचें पद.

[illegible] (ऋषीच्या तपा विघ्नकेले या चा०)
[illegible] जगज्जननी ॥ कोल्हापुर मर्द्दुनि करविरी,
[illegible] ॥ झडक० ॥ उजवेकडे महाकाली ॥ बामी
सरस्वती ठेली ॥ गजानन मूर्ति पुढें बसली ॥ सकल सुरप
गीरिजावल्लभ सी धारिशे शिरस्थानीं ॥ झडक० ॥ १ ॥ मन-
कर्णिका काशि दत्त ॥ शुक्ति मंडप बहु लखलखित ॥ राम
अहिशयन रमाकांत ॥ राधाकृष्ण शनैश्वर मारुति राहते सु-
खेंवुनी ॥ झडक० ॥ २ ॥ पंचगंगा झळके पाणी ॥ समा-
वित नारायणस्वामी ॥ गरुड मंडप किती वर्णु मी ॥ दक्षिण
काशी ह्मणोत परि मज अधिक दिसे तुलनी ॥ झडक ॥ ३ ॥
मनोरम रूप तुझें माते ॥ गदा खेटक फल पात्रांत ॥ [illegible]
[illegible]न उभी चार हाते ॥ बलवद्दास मनोरथ पुराणि [illegible] याच
कसाने ॥ झ० ॥ ३ ॥